БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 9 (8231) | 1957 оной январиин 11, пятница | Сэн 20 мүнгэн

ХҮДӨӨ БЭШЭГШЭ

Амжалта, туйлалтаар баян 1956 он дүүрэбэ. Зургаадахи табанжэлэй түрүүшын энэ жэл соо советскэ хүнүүд партиин XX съездын табиһан зорилгые бэелүүлхэ талаар ехэ юумэ хээ. Манайшье республикын жэшээ дээрэһээ хараа һаа, үнгэрэгшэ жэл баян дэлгэр дүнгүүдтэй жэл байгаа.

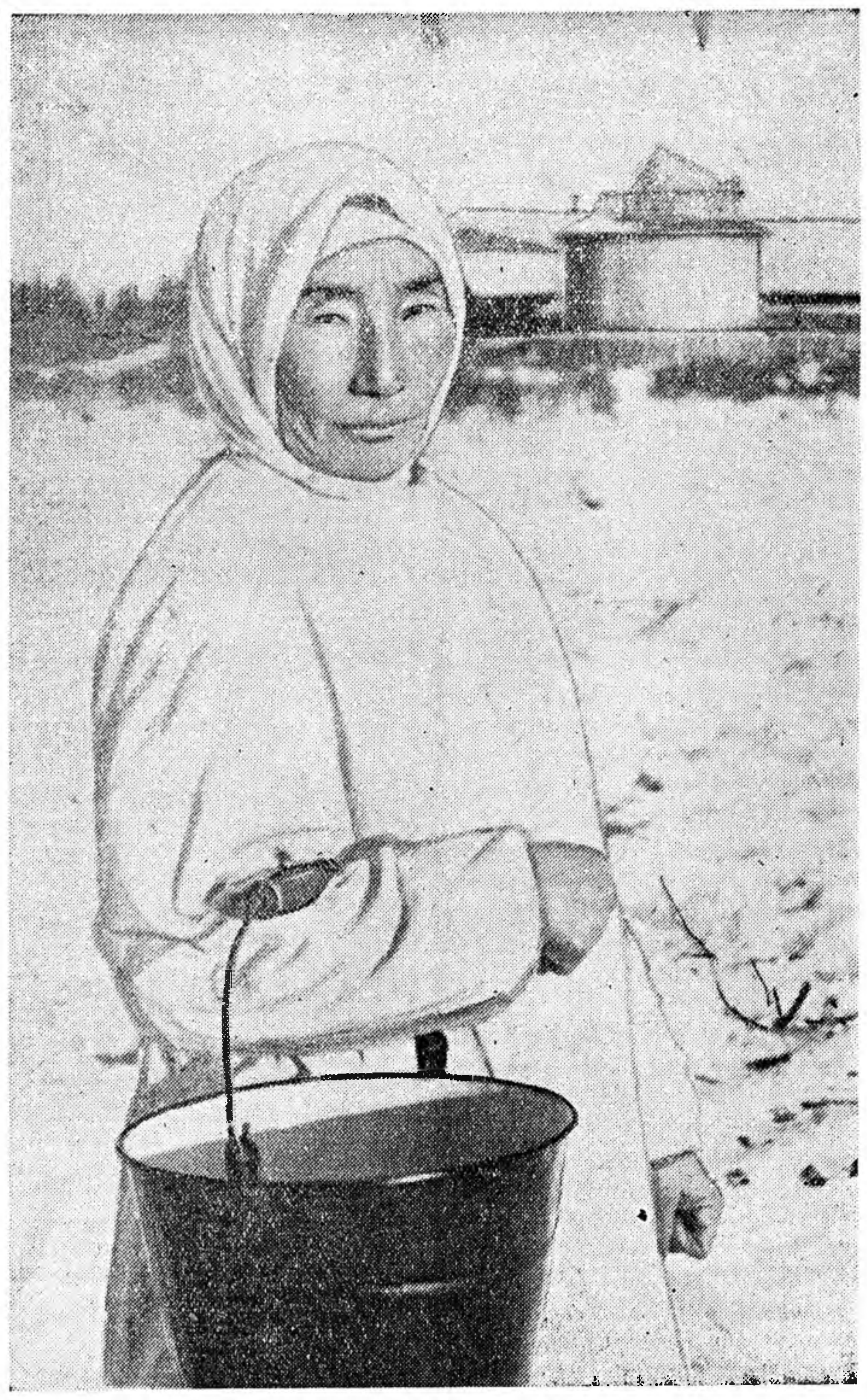
Шэнэ жэлдэ үшөө ехэ юумэ хэхэ, бүтээхээр шиидэнхэй советскэ хүнүүд 1957 онние угтаа. 1957 ондо зургаадахи табанжэлэй хоёрдохи жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөн улам үргэн далайсатайгаар дэлгэрхэ, колхозникууд, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд хүдөө ажахын продуктнуудые хоёр—гурба дахин ехэдхэхэ гэһэн уялгаяа бодотоор бэелүүлхын түлөө тэмсэхэ байна. Советскэ хүнүүдэй эдэ бүхы ажал хүдэлмэридэнь хэблэл, газетэнүүд туһалдаг, түрүү дүй дүршэлые дэлгэрүүлэлсэдэг олониитын трибуна мүн. Энээнтэй хамта ажахын элдэб һалбарида бии байһан дутагдалые саг соонь усадхаха хэрэгтэ газетэнүүд тон ехэ үүргэ дүүргэдэг. Советскэ хүнүүд хэблэлдээ дуратай, хүдэлмэридэнь эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Олониитэтэй нягта холбоо барисаатай дээрэһээ советскэ хэблэл хүсэтэй, бүгэдэндэ хүндэтэй. Советскэ хүнүүд һанаагаа зобоһон юумэн тухайгаа редакцида бэшэдэг, газетын хуудаһануудаар дамжуулан элдэб үнэтэ дурадхалнуудые оруулдаг байна. Иигэжэ газетээр дамжуулан, промышленностиин гү, али хүдөө ажахын шухала шухала асуудалнууд шиидхэгдэнэ. Субагтын суута хонишон Бутыд Гармаева (Кяхтын аймаг) энэ зун манай газетээр дамжуулан, республикын хонишодто бэшэг бэшэһэн юм. Тэрээн соогоо нүхэр Гармаева хони үсхэбэрилгын нэгэ шухала асуудал—хонидые үбэл хурьгалуулха арга тухай һаналаа андалдая гэжэ хонишодто хандаа бэлэй. Энэ асуудалаар олон хонишод газетэдэ бэшэжэ, ажалайнгаа дүршэл, ажаглалта тухай хэлэһэн байгаа. Иигэжэ хони үсхэбэрилгын нэгэ шухала асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Энэ хадаа хонишодой хүдэлмэридэ ехэ туһатай, һайн дүй дүршэл согсологдоо гээшэ. Мүнөө эдэ хонишодой бэшэгүүд суглуулагдажа, брошюра болгон гаргагдахань. Үгышье һаа, солоомые извёсткын сайдамаар дэбтээн амтаруулха тухай Тарбагатайһаа зоотехник Кулаковскиин бэшэг газетэдэ түрүүн толилогдоходоо ехэ туһатай байгаа һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо тарбагатайнхидай жэшээгээр солоомо хаа хаанагүй амтаруулдаг болоо. Энээнэй ашаар хэдэн мянган литр һүн үлүү ехээр һаагдааб. Энээн дээрэһээ харахада манай хүдөө бэшэгшэдэй үүсхэһэн, табиһан асуудалай ажахыда ямар ехэ туһатай, ашатай байһаниинь элитэ болоно. Иигэжэ газетэнүүдэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг хүнүүд олон. Эдэнэр ажахын элдэб һалбаринуудай шухала асуудалые шиидхэхэ хэрэгтэнь партийна организацинуудта туһалдаг, тохёолдоһон дутагдалнуудые усадхаха арга зам заадаг, тэдэниие өөһэдөө усадхалсадаг байна бшуу. Манай эдэбхитэй хүдөө бэшэгшэдэй тоодо нүхэр Аюшиев (Закамен), Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой зоотехник нүхэр Рещикова, Кабанскын аймагай Темлюйскэ МТС-эй главна агроном нүхэр Капустин болон бусад ороно.

Хүдөө нютагуудта, аймагуудта хүдөө бэшэгшэдэй, хаһын газетэнүүдэй редакторнуудай зүблөөн мүнөө үедэ үнгэргэгдэжэ байна. Һаяар, энэ һара соо олон аймагуудай центрнүүдтэ иимэ зүблөөнүүд үнгэргэгдэхэ. Эдэ зүблөөнүүд редакцинууд хүдөө бэшэгшэд хоёрой хоорондын барисаае улам бэхижүүлхэ, газетэнүүдые саашадаа улам хурса, һонин болгохо зорилготойгоор үнгэргэгдэхэ ёһотой. Энээн дээрэ республиканска ба аймагай газетэнүүдэй хүдэлмэри тухай тоосоон зүбшэн хэлсэгдэхэ юм. Тиимэһээ хүдөө бэшэгшэд эдэ газетэнүүдэй хүдэлмэридэ бии байһан дутагдалнуудые элирүүлхэ, саашадаа газетэнүүдые һонин, һайн болгохо тухай хэлсэхэ ёһотой.

Хүдөө бэшэгшэд болбол парти, правительствын табиһан гол зорилгые һайса мэдэхэ, тэрэниие олониитэдэ гүнзэгыгөөр ойлгуулжа шадаха хүнүүд гээшэ. Эдэнэр һэрэмжэтэй, хурса нюдэтэй, юумые үнэн зүбөөр сэгнэдэг, багашье дутагдалтай эбсэдэггүй хүнүүд байха ёһотой. Хүдөө бэшэгшэд шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгые дэлгэрүүлхэ, колхоз, МТС болон совхозуудай, бусад эмхи зургаануудай хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые дары элирүүлжэ, тэдэниие усадхаха арга зам заадаг байна. Тиихэдээ эдэнэр һайса шалгажа, тон үнэн зүб юумые харуулха ёһотой.

Мүнөө үедэ хүдөө бэшэгшэдэй үмэнэ ямар зорилго табигданаб?

Нютагай Соведүүдтэ һунгалтын бэлэдхэлэй хүдэлмэри хаа хаанагүй ябуулагдажа эхилэнхэй. Тиимэһээ хүдөө бэшэгшэд энэ шухала хүдэлмэриин ябаса тухай бэшэхэ ёһотой. Мүн ажахын асуудалаар бэшэжэ байхаар юумэн олон. Жэшээнь, малай үбэлжэлгэ, малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ тухай бэшэмээр. Энэ үбэлдөө һү ехээр һааха, гахай шахаха арга боломжо хэзээнэйхиһээшье ехэ гээшэ. Тиимэһээ энээн тухай хододоо бэшэжэ байха ёһотой. Мүнөө үбэлэй хурьгад абтажа байна. Энээн тухай, мүн газартаряалангай асуудалаар—Кабанскын аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй уряагаар баян ургасын түлөө тэмсэлые харуулхада болоно. Гадна, хүдөөгэй ажалшадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри шангадхаха, мүнөө үедэ хүн зоной политическэ һэрэмжэ дээшэлүүлхэ тухай асуудал хүдөө бэшэгшэдэй анхаралда хододоо байха ёһотой. Партиин ЦК-гэй декабрьска Пленумэй табиһан зорилгые ямараар бэелүүлэгдэжэ байһан тухай бэшэхэ хэрэгтэй.

Закаменай аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Гарма Тугутовна Лыгденова ажахын үнгэрһэн жэлдэ үнеэн бүриһөө 1611 литр һү һаажа, республикын түрүү һаалишадай зэргэдэ гараһан байна. Ажахын шэнэ жэлдэ бүри дээшэлүүлэгдэһэн уялга абажа, һаалишан Лыгденова нёдондонойхиһоо 2 дахин шахуу ехэ һү һаажа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: һаалишан Г. Т. Лыгденова.

А. Праздниковай фото.

Гээгдэжэ ябаһан һаалишадые түрүүшүүлэй зэргэдэ гаргаха

Арбуунай һаалишадта туһаламжа хэрэгтэй

Арбуун гэжэ газарта Молотовой нэрэмжэтэ колхозой һаалиин үнеэдэй 2-дохи фермэ үбэлжэжэ байдаг. Энэ фермынхид үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэжэ байна. Эршэтэ ажалаараа тус фермын һаалишад гансашье колхоздоо бэшэ, бүхы Курумканай аймаг дотор түрүү зэргэдэ гаранхай. Фермэ нёдондонойхидо орходоо гурба дахин ехэ һү һаадаг болоо. Хэрбээ үнгэрэгшэ жэлдэ энэ фермэдэ үдэртөө 40—50-яад литр һүн һаагдадаг байгаа һаа, мүнөө 120—130 литр һаагдана. Тугаллаха олонхи үнеэд шэргэнхэй. Мүнөө шэргэжэ ябаһан үнеэдһээ үдэртөө дунда зэргээр 3 литр һүн һаагдана.

Фермын һаалишад Ц. Эрдынеева, Ц. Кушеева, Ц. Базарова, Х. Бадмаева, С. Баянаева, Х. Цыбикова гэгшэд ажахын жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 260 — 200 литр һү һаагаа.

Эндэхи һаалишад хайшан гээд һү ехээр һаадаг болооб гэхэдэ, хүдэлмэридөө түрүүшүүлэй дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэжэ, үнеэдэйнгээ харууһа, эдеэлүүлгые һайжаруулаа. Үнеэд тус тустаа тэжээлэй нормотойгоор эдеэлнэ. Урдань үнеэд ямаршье сагта хамаагүй, дайралдаһаараа һаагдадаг байһан аад, мүнөө өөһэд өөһэдынгөө ээлжээндэ һаагдадаг болоо. Үнеэдэй дэлэндэ массаж заатагүй хэгдэнэ.

Һаалишад хоорондоо мүрысэнэ. Энэ фермынхид колхозойнгоо үүлтэртэ үнеэдэй фермынхидые социалистическэ мүрысөөндэ уриһан байна.

Нютагай үүлтэрэй үнеэдһээ һү ехээр һаахын тулада эндэхи һаалишад иигэжэ тэмсэжэ байна. Зүгөөр, тэдээндэ колхозой правлени болон партийна организациин, мэргэжэлтэдэй зүгһөө туһаламжа хэрэгтэй. Һаалишад малые хайшан гэжэ харууһалха, эдеэлүүлхэ тухай зоотехническэ заабаринуудтай һайнаар танилсаха дуратай байдаг. Теэд зоотехник нүхэр Гомбоева зоотехническэ һуралсал эмхидхэнэгүй. Зоотехник фермэдэ ганса нэгэ ерэхэдээшье мүртэй заабари, зүбшөөл үгэнгүй ябашадаг. Нүхэр Гомбоевагай гэмээр туталнуудта хэды шэнээн һү уулгаха нормо мүнөө хүрэтэр табигдаагүй байһаар.

Үбһэ тэжээл, илангаяа зелёнко таһалдуулагдажа зөөгдэнэ. Фермые даагша нүхэр Санданов зелёнко зөөлгые таһалдуулхагүйн тулада хэмжээ абаха ёһотой.

Фермэдэ газетэ болон журналнууд саг болзортоо асарагданагүй. Дүтэ магазингүй дээрэһээ малшад үргэн хэрэглэлэй эд бараа абахаяа хэдэн километрын газарта ошохо баатай болоно. Арбуун гэжэ нютагта үни хада магазин нээхээр байгаа. Теэд Барагханай сельпогойхид энээн тушаа оролдолго гарганагүй.

К. Халтанов.

Манай малшадай хүсэл зориг

Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ манай колхозой һаалишад яһала һайнаар ажаллажа гараһан байна. 1955 онойхидо орходоо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 138 литр һүн ехээр һаагдаа.

Түрүүшынгээ энэ амжалтаар урмашан зоригжоһон һаалишаднай мүнөө жэлэй үбэлжэлгын үедэ бүри ехэ һү һаахын түлөө тэмсэжэ байна. Ажахын жэлэй үнгэрэгшэ гурбан һара соо, нёдондонойхитой сасуулхада, һү һаалгаяа гурба дахин шахуугаар дээшэлүүлээбди. Энэ үе соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 200-гаад литр һүн һаагдаад байна. Мүнөө жэлдэ манай колхозой һаалишад үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1350 литр һү һааха уялга абаба. Харин түсэбнай 1050 литр байһан юм. Зарим түрүү һаалишаднай бүришье ехэ уялга абаа. Жэшээлхэдэ, һаалишан Дулзыт Доржиева, Ригжидма Эрдынеева гэгшэд даажа байһан нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1700—1800 литр һү һааха уялга абаа. Эдэ һаалишад үнгэрэгшэ гурбан һара соо үнеэн бүриһөө 232—231 литр һү һаагаад байна.

Энэ жэлдэ манай һаалиин гүүртэнүүдтэ үнеэдэй харууһа, эдеэлүүлгэ элитээр һайжарба. Ажал хүдэлмэридөө зоотехническэ заабарине, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые нэбтэрүүлхын түлөө манай һаалишад ехэхэн оролдолго гаргана. Һүнэй-товарна фермые даагша коммунист Доржо Дымбрылов малшадай ажалые зүбөөр, шадамараар эмхидхэнэ.

Арба-арбан хоногой хүдэлмэриин дүнгүүдэй гарахада колхозой правлени болон партийна бюро һаалишад, малшадай суглаа үнгэргэжэ, дутуу дундануудаа элирүүлдэг, саашанхи зорилгонуудаа хараалдаг юм.

Б. Хандажапов, Мухаршэбэрэй аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организациин секретарь.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин ба Германиин Социалистическэ нэгэдэмэл партиин делегацинуудай хоорондо болоһон хэлсээнүүд тухай

МЭДЭЭСЭЛ

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин болон Германиин Социалистическэ нэгэдэмэл партиин делегацинуудай хоорондо январиин 6—7-до хэлсээн болоо.

КПСС-һээ — КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүд: нүхэр Н. С. Хрущев (делегациие хүтэлбэрилэгшэ), нүхэд Н. А. Булганин, К. Е. Ворошилов, Л. М. Каганович, Г. М. Маленков, А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. З. Сабуров, М. А. Суслов, КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүндэ кандидат нүхэр Д. Т. Шепилов, КПСС-эй ЦК-гэй гэшүүн нүхэр Б. Н. Пономарев хэлсээндэ хабаадалсаа.

СЕПГ-һээ—СЕПГ-эй ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүд: нүхэр В. Ульбрихт (делегациие хүтэлбэрилэгшэ), нүхэд О. Гротеволь, Г. Рау, Г. Матерн, К. Ширдеван, Ф. Эльснер, СЕПГ-эй ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүдтэ кандидадууд Б. Лейпшнер, А. Неймани хэлсээндэ хабаадаа.

Нүхэрэй ёһоор үгэеэ ойлголсолгын, партийна һанал нэгэдэлгын оршон байдалда хэлсээн үнгэрөө. Хоёр партида хамаатай асуудалнуудаар, тэрэшэлэн уласхоорондын байдалай асуудалнуудаар КПСС-эй болон СЕПГ-эй түлөөлэгшэд һанамжануудаа мэдэлсээ. Хэлсээнэй үедэ хаража үзэгдэһэн бүхы асуудалнуудаар партинуудайнгаа хүсэд нэгэн һаналтай байһые хоёр делегаци ханангяар тэмдэглээ.

Пролетарска интернационализмын болон тэгшэ эрхэтэй байха гол ёһонуудта үндэһэлэн, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин болон Германиин Социалистическэ нэгэдэмэл партиин хоорондохи ахадүүгэй холбоо барисаан улам үргэдэжэ ба бэхижэжэ байдаг. Энэнь гүрэнэй шатаар хоёр ороной хоорондохи харилсаа хүгжөөлгэдэ һайнаар нүлөөлнэ, тэрэшэлэн советскэ ба немецкэ арадуудай хани барисаа бэхижүүлгэдэ туһална гэжэ тэмдэглэгдээ.

Европодо эб найрамдал хангаха зорилгоор эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдые нягтаар жагсаахын тулада, өөһэдынгөө оронуудта социализм болон коммунизм байгуулхын тулада КПСС-эй ба СЕПГ-эй хоорондохи, хоёр ороной хүдэлмэришэдэй болон ниитын бусад организацинуудай хоорондо хани ёһоной барисаа, нягта һайн харилсаа холбоо саашадань бэхижүүлхэ ба үргэдхэхэ, тэдэнэй дүй дүршэлөө халан абалсалга эмхидхэхэ хэрэгтэй гэжэ хоёр партиин түлөөлэгшэд тоолоно.

Уласхоорондын асуудалнуудаар һанамжануудаа мэдэлсээд, хэлсээндэ хабаадагшад иигэжэ тэмдэглээ. Социалистическэ гүрэнүүдэй болон коммунистическэ партинуудай зэргые эмхи гуримгүй болгохо, мүн антикоммунистическэ номнол дэлгэрүүлжэ, хорото аашануудые шэнээр гаргажа социалистическэ лагериин политикада һэжэг түрүүлхэ гэһэн оролдолгонууд империалистическэ хархис этэгээдүүдэй зүгһөө һүүлэй үедэ бүри шангадаа. Юуб гэхэдэ, дэлхэйн элдэб оронуудай үргэн олон зоной ухаан бодолые улам ехээр ээлдэг болоҗо байһан социализмын үзэл сурталай угаа ехэ нүлөөтэ хүсые һуларуулха гэжэ тэдэнэр оролдоно. Уласхоорондын байдалай шангадалые һуларуулхын түлөө, арадуудай национальна бэеэ даанхай байдалай ба демократическа эрхын түлөө тэмсэлдэ нүлөө үзүүлэлгыень һуларуулха зорилгоор коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй партинуудай жагсаалые һуларуулха гэжэ ээрхэг түримхэй этэгээдүүд аһан шадалаараа һэдэнэ.

Баруунгерманска милитаризмын һэргээгдэһэндэ хоёр партиин түлөөлэгшэд онсо анхарал хандуулна. Германска милитаризм эб найрамдалда, СССР-эй болон ГДР-эй арадуудта ехэ аюултай байхаһаа гадна, мүн Франциин, Польшын болон европейскэ бусад гүрэнүүдэй арадуудта, тэрэшэлэн бүхы дэлхэйн арадуудта ехэ аюултай.

Иимэ оршон байдалда хамагай түрүүндэ марксизм-ленинизмын үзэл суртал баримталан коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй партинуудай нягтаар эмхидэн жагсахань, мүн пролетарска интернационализмын үзэлэй ёһоор эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдые нэгэдүүлжэ, империалистическэ хархис этэгээдүүдэй добтолгодо эсэргүүгээр зурюулан табихын тулада хамтаараа ябуулга хэхэнь шухала гэжэ уулзалгада хабаадагшад тоолоно. Тиимэһээ марксизм-ленинизмын гол ёһонуудые хубилгаха гэһэн али бүхы һэдэлгэнүүдтэ коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй партинууд шууд шанга сохилто үгэхэ уялгатай. Социализм байгуулгын гол шухала асуудалнуудаар социалистическэ лагериин оронуудай коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинуудай нэгэн адли үзэл бодолтой байха ба нэгэдэмэл ябуулга хэхэ гээшэ онсо шухала удхашанартай. Орон бүхэндэ социализм байгуулха национальна онсо илгаа, онсо өөрэ формонууд болон методуудэй бии байбашье, социализмда орохо гол шухала замууд бүхы орондо нэгэ адли юм гэжэ хоёр партиин түлөөлэгшэд тоолоно.

Болгариин, Венгриин, Румыниин, Советскэ Союзай болон Чехословакиин коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинуудай, мүн правительствонуудай түлөөлэгшэнэрэй Будапештдэ уулзаһан тухай Мэдээсэл дотор найруулагдаһан хараа бодолые бүрин зүбшөөжэ байһанаа СЕПГ-эй делегаци элишэлэн мэдүүлээ.

СЕПГ ба КПСС саашадаа нягта холбоотой байха, бэе бэедээ дэмжэлгэ үзүүлэлсэхэ гэжэ КПСС-эй ба СЕПГ-эй делегацинууд хэлсээ. Энэнь советскэ ба немецкэ арадуудай хоорондохи хани барисаае болон харилсаа холбооe бэхижүүлгэдэ, тэрэшэлэн бусад оронуудай ахадүү партинуудтай холбоо барисаа бэхижүүлгэдэ туһалха байна. Партийна шатаар (партийна делегацинуудые, партийна номуудые, партийна һургуулинуудай һурагшадые бэе бэедээ эльгээлсэлгэ), мүн профсоюзна, залуушуулай, хэблэлэй болон бусад шатаар холбоо барисаагаа үргэдхэхэ, дүй дүршэлөө халан абалсаха хэмжээнүүдые алишье тала абаха юм.

Германска Демократическа Республикын Правительственна делегаци Москваһаа мордобо

Премьер-Министр О. Гротеволь түрүүтэй Германска Демократическа Республикын Правительственна делегаци январиин 8-най үдэшэлэн Москваһаа эхэ орондоо бусаа.

Германска Демократическа Республикын ба Советскэ Союзай Гүрэнэй тугуудаар гоёогдоһон Белорусска вокзал дээрэ нүхэд Н. А. Булганин, А. И. Микоян, М. З. Сабуров, М. А. Суслов, Н. С. Хрущев, Д. Т. Шепилов, мүн Москвагай ажалшадай олон тоото түлөөлэгшэд делегациие үдэшөө.

Хани ёһоной уряалаар Москвада ерээд байһан Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй Соведэй Премьер нүхэр Чжоу Энь-лай, Премьерэй орлогшо нүхэр Хэ Лун, КНР-эй Правительственна делегациин гэшүүд тусгаар поездын ябахаһаа урда вокзал дээрэ ерээ.

ГДР-эй Правительственна делегациие вокзал дээрэ үдэшэгшэдэй дунда РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. А. Яснов, СССР-эй Госпланай Түрүүлэгшэ Н. К. Байбаков, СССР-эй Министрнүүд ба тусхай тушаалта бусад хүнүүд байлсаа.

Правительственна делегациие үдэшэлсэхэеэ Германска Демократическа Республикаһаа СССР-тэ байдаг Посольствын хүдэлмэрилэгшэд, дипломатическа түлөөлэгшэдые толгойлогшонор, мүн советскэ болон хариин гүрэнүүдэй хэблэлэй түлөөлэгшэд ерээ.

ГДР-эй болон КНР-эй Правительственна делегацинуудай гэшүүдэй, Советскэ Правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй вокзал дээрэ ерэхэдэнь Москвагай ажалшадай түлөөлэгшэд нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

Делегациие толгойлогшо ГДР-эй Премьер-Министр О. Гротеволь микрофоной үмэнэ үгэ хэлэжэ, мэдүүлгэ хээ.

Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэд ГДР-эй правительственна делегациин гэшүүдтэй гараа барилсаба. Тусгаар поезд Белорусска вокзалай перронһоо ябаба.

(ТАСС).

Советскэ Союзай, Хитадай Арадай Республикын Правительственна делегацинуудай хоорондо болоһон хэлсээн

Советскэ Союзай, Хитадай Арадай Республикын Правительственна делегацинууд январиин 9-дэ Москвада Кремль соо хэлсээ хэжэ үргэлжэлөө.

КНР-эй Гүрэнэй Соведэй Премьер Чжоу Энь-лай, Премьерэй орлогшо Маршал Хэ Лун, КНР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо Ван Цзя-сян, КНР-һээ СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Лю Сяо гэгшэд Хитадай Арадай Республикын талаһаа хэлсээндэ хабаадаа.

Советскэ Союзай талаһаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Н. С. Хрущев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Н[illegible]дэхи орлогшо А. И. Микоян, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр Д. Т. Шепилов, СССР-һээ КНР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол П. Ф. Юдин хэлсээндэ хабаадаа. СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо Н. Т. Федоренко, СССР-эй МИД-эй Коллегиин гэшүүн Л. Ф. Ильичев, СССР-эй МИД-эй Дальне-Восточно таһагые даагша И. Ф. Курдюков гэгшэд хэлсээндэ хабаадалсаа.

Хэлсээндэ хабаадагшад хани халуунаар, үнэн зүрхэнһөө хөөрэлдэхэ зуураа, хоёр оронуудай хоорондохи ахадүүгэй хани харилсаа болон харилсан ажаллалгые улам һайжаруулха тухай, мүнөө үеын уласхоорондын байдал тухай асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлөө.

Хэлсээн үргэлжэлһөөр.

Хитадай Арадай Республикын ба Германска Демократическа Республикын Правительственна делегацинуудай хоорондо болоhон хэлсээн тухай

КОММЮНИКЕ

Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй Соведэй Премьер Чжоу Энь-лай хүтэлбэрилэгшэтэй Хитадай Арадай Республикын Правительственна делегациин болон Премьер-Министр Отто Гротеволь хүтэлбэрилэгшэтэй Германска Демократическа Республикын Правительственна делегациин хоорондо 1957 оной январиин 7 ба 8-да Москвада хэлсээн болоо.

Мүнөөнэй уласхоорондын байдал тухай, хоёр гүрэнэй хоорондохи хани харилсаа саашадань хүгжөөхэ тухай, Правительственна делегацинууд хэлсээ хэхэдээ хөөрэлдөө.

Советскэ Союзай болон Германска Демократическа Республикын Правительственна делегацинуудай 1957 оной январиин 7-до гар табиhан Хамтын мэдүүлгые Хитадай Арадай Республикын Правительственна делегаци дэмжэнэ.

Империалистическэ ээрхэг түримхэй этэгээдүүдэй Египедтэ эсэргүү сэрэгэй добтолго хэhэнhээ, мүн Венгридэ hүйдхэлэй хүдэлмэри үйлэдhэнhөө уламжалан уласхоорондын байдалай шангадалгые hуларуулха хэрэгтэ hүүлэй hарануудта hаад түбэг тохёолдуулагдаа. Египедтэ эсэргүү сэрэгэй добтолго ба Венгридэхи хархис үймөөн өөрынгөө зорилгодо хүрэжэ шадаагүй, гэбэшье, империалистическэ этэгээдүүд саашадаа hанаагаа амархагүй байна. Мүнөө үедэ тэдэнэр ээрхэг түримхэй үгэсэлгэнүүдые болон hүйдхэлэйнгөө хүдэлмэриие хэжэл байhаар гэжэ хоёр тала тоолоно.

Али бүхы ээрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн египет арадай хэжэ байhан үнэн зүб тэмсэлые, мүн Эйзенхауэрэй доктринада эсэргүүсэн арабска оронуудай хэжэ байhан үнэн зүб тэмсэлые дэмжэхээр; Премьер-Министр Кадарай хүтэлбэрилдэг Венгерскэ Арадай Республикын Хүдэлмэришэн-Таряашанай Революционно правительствые саашадаа дэмжэхээр, Европодохи эб найрамдалда болон аюулгүй байдалда гай түбэг болохоор Баруун Германиие дахяад зэбсэгжэлгэдэ эсэргүүсэн, тэрэшэлэн американска империализмын хүтэлбэрилдэг бүлэглэл бологшо НАТО-гой ГДР-тэ эсэргүүгээр хэдэг hүйдхэлэй хүдэлмэридэ, тэрэнэй түсэбүүдтэ эсэргүү шууд ябуулга хэхээр шиидэнги байhанаа хоёр тала мэдүүлнэ. Уласхоорондын харилсаануудай шангадалгые hуларуулхын тулада саашадаа ехээр оролдолго гаргахабди гэжэ хоёр тала мэдүүлнэ.

Советскэ Союз түрүүтэй социалистическэ лагериин оронуудай бата нэгэдэл, тэдэнэй хоорондохи хани ёhоной харилсаа холбоон хадаа бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал аршалан хамгаалха бата найдабари болоно гэжэ хоёр тала нэгэн hаналтайгаар тоолоно. Нацануудай тэгшэ эрхэтэй байха тухай ба пролетарска интернационализм тухай марксистско-ленинскэ hургаалые үндэhэ болгон Советскэ Союзтай ба бусад социалистическэ оронуудтай өөhэдынгөө нягта харилсаа холбоое болон бата нэгэдэлые бүри ехээр бэхижүүлхын тулада саашадаа бүхы оролдолго хэшээлээ гаргахаар шиидэнги байhанаа хоёр тала элишэлэн мэдүүлээ.

Хитадай Арадай Республикын ба Германска Демократическа Республикын хани барисаан ба харилсаа холбоон тухай 1955 оной декабриин 25-да Пекиндэ баталагдаhан Договорто зохилдуулан хоёр гүрэнэй хоорондо үнэн сэдьхэлэй харилсаа холбоо болон хани барисаа саашадань хүгжөөхын тулада бүхы юумэ хэхэ байhан тухайгаа хоёр тала мэдүүлнэ. Хитад ба герман арадууд эб найрамдалда дуратай бүхы гүрэнүүд болон арадуудтай хамта тэмсэжэ, ээрхэг түримхэйшүүлэй үгэсэлгэнүүдые бута сохин, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хамгаалжа шадаха яhала ехэ түгэлдэр хүсэтэй гэжэ хоёр тала батаар этигэнэ.

Хэлсээн хани халуун оршон байдалда үнгэрөө.

Москва, 1957 оной январиин 8.

Москвагайхид олимпиецүүдые хүндэтэйгөөр угтаба

Олимпийскэ XVI нааданuудта хабаадагшадай hууhан тусхай хоёр поезд Владивостогhоо гаража, Сибириин агууехэ түмэр замаар Москва зорин хэдэн үдэрэй турша соо шуумайгаа. СССР-эй командые, мүн тэдэнэртэй сугтаа нютагаа бусажа ябаhан Албаниин, Болгариин, Венгриин, Чехословакиин спортсменүүдые советскэ хүнүүд хаа хаанагүй хани халуунаар амаршалаа.

Январиин 8-най үглөөгүүр Москвагай комсомольско талмай спортивна обществонуудай янза бүриин тугуудаар гоёон шэмэглэгдээ. Олон мянган физкультурнигууд, фабрика, заводуудай эмхи зургаануудай болон hургуулинуудай залуушуул амаршалгын үгэнүүдтэй улаа ягаан транспарантнуудые үргэн ябаа. Мельбурнын стадионууд болон спортивна талмайнуудта үсэд шангаар тулалдажа гайхамшагта амжалта туйлан Эхэ оронойнгоо спортые суурхуулагшадта амаршалгын тэдэ үгэнүүд зорюулагданхай байгаа.

Ярославска вокзалай перрон. Хүсэ ехэтэ электровозоор шэрүүлhэн түрүүшын состав ябадалаа удааруулhаар вокзалда дүтэлэн ерэбэ. Олимпийскэ медальнуудай македүүд, спортивна hайн дуранай обществонуудай эмблемүүдэй дүрсэнүүд электровоздо тодхоотой харагдана. «Мельбурн—Москва» гэhэн томо үгэнүүд мүн лэ аржын харагдана.

Нара hалхинда хүрэн улаан шарайтай болошоhон нюурнууд вагонуудай сонхоор харагдана. Эдэнэр футболистнууд, боксёрнууд, хүнгэн атледүүд, барилдаашад, гимнастнууд, баскетболистнууд, hэлюуршэд болон бусад байгаа. Перрон дээрэ тэрэшэлэн вагонууд соо байгшад хоорондоо амаршалалдана. Энэ баяр баясхаланта, сэдьхэл хүдэлгэмэ уулзалгые олон тоото фотокорреспондентнүүд болон кинооператорнууд буулган абана.

Уданшьегүй хоёрдохи поездынь дүтэлжэ ерэбэ. Энэ поездын электровоз болон вагонууд мүн лэ hайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй. Гоёон шэмэглэгдэhэн ёлконууд зарим вагонуудай сонхонуудаар харагдана. Спортсменүүд шэнэ, 1957 ониие замдаа угтаа.

Олимпиецүүд вагонуудhаа гаран сасуугаа түрэлхидтэйгөө, хани нүхэдтэйгөө халуунаар мэндэшэлэлдэнэ, болоhон hонин тухай бэе бэеhээ асуулсана.

Москвагайхид Албаниин, Болгариин, Венгриин, Чехословакиин спортсменүүдтэй уулзажа, тэдэнэрэй гарые шангаар барина. Угталсагшадай дунда посольствонуудай хүдэлмэрилэгшэдшье байлсаа.

Оркестрын хүгжэм зэдэлжэ, олимпиецүүд колонно болон жэрыбэ. Эдэнэр олон тоото хүн зоной дундуур гаража, Комсомольско талмай руу шэглэбэ. Олон мянган физкультурнигууд нэгэн дуугаар нигэжэ хашхаралдаа: «Олимпийскэ нааданuудта илагшадта алдар соло, алдар соло, алдар соло!» оваци хэдэн минутын турша соо замхаагүй.

СССР-эй олимпийскэ командын Эхэ орондоо бусажа ерэлгэдэнь зорюулагдаhан митингые ажалшадай депутадуудай Московско городской Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Н. И. Бобровников нээбэ.

Нүхэр Бобровников Москвагай ажалшадай үмэнэhөө советскэ спортын түлөөлэгшэдые амаршалаад, олимпийскэ XVI нааданuудта ехэ илалта туйлаhанайнь түлөө тэдэнэртэ үнэн зүрхэнhөө баясхалан хүргэhэн байна. Албаниин, Болгариин, Венгриин, Чехословакиин спортсменүүдые нүхэр Бобровников мүн лэ халуунаар амаршалаад, москвагайхидай үмэнэhөө тэдэнэртэ hайниие хүсэбэ. Советскэ спортын илалтада өөhэдынгөө хубитые оруулhан московско спортсменүүдэй амжалтаар столицын ажалшад омгорхожо байна гэжэ нүхэр Бобровников мэдүүлээ. Тус тус нюурнуудай, тэрэшэлэн командануудай хоорондо болоhон мүрысөөнүүдтэ СССР-эй спортсменүүдэй абаhан алтан, мүнгэн, тэрэшэлэн бронзово медальнуудай хахадынь шахууе Москвагай спортсменүүд абаа. Саашадаа амжалта туйлахыень спортсменүүдтэ хүсөөд, Эхэ оронойнгоо аша туhада тэдэнэр саашадаашье эршэ зоригтойгоор ажаллаха, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлжэ, советскэ спортые алдаршуулха бэзэ гэжэ найдажа байhанаа нүхэр Бобровников мэдүүлээ.

Физическэ культура ба спортын хэрэгые эрхилхэ комитедэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гэй, советскэ бүхы физкультурнигуудай үмэнэhөө СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физическэ культура ба спортын хэрэгые эрхилхэ комитедэй түрүүлэгшэ Н. Н. Романов үгэ хэлээ. Нүхэр Романов спортсменүүд болон тренернүүдые, советскэ олимпийскэ командын бүхы гэшүүдые амаршалаад, амжалта туйлаhантайнь, Эхэ оронойнгоо столицада ерэhэнтэйнь дашарамдуулан тэдэнэртэ баяр хүргэбэ. 1956 ондо советскэ физкультура хүгжөө, манай спортсменүүдэй мэргэжэл шадабаринь дээшэлээ, тэдэнэр хилын саанахи оронуудай спортсменүүдтэй холбоо барисаагаа hайжаруулаа, уласхоорондын ехэ ехэ мүрысөөнүүдтэ гайхамшагта амжалта туйлагдаа гэжэ нүхэр Романов зааhан байна. Олимпийскэ 98 медаль абаhан, олимпийскэ нааданuудта хабаадаhан 68 оронуудай командануудай дунда нэгэдэхи hуури эзэлhэн ушар хадаа советскэ спортын гайхамшагта амжалта туйлаhые гэршэлэн харуулна.

Лихачевой нэрэмжэтэ автозаводой коллективэй түлөөлэгшэ нүхэр П. И. Христофоров микрофоной дэргэдэ ерэжэ үгэ хэлэбэ. Гансашье спортивна мэргэжэлээ бэшэ, харин советскэ хүнүүдэй гайхамшагта шэнжэ шанарые—эрэлхэг зориг болон тэсэбэреэ, илалта туйлаха хүсэл зоригоо, нүхэрэй ёhоной абари зангаа мүрысөөнэй үедэ бүхы дэлхэйдэ харуулаат, тэрээнэйтнай түлөө бидэнэр омгорхонобди,—гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Хоёр алтан медаль абажа олимпийскэ чемпион болоhон спортын габьяата мастер Владимир Куцые митингдэ хабаадагшад халуунаар амаршалаа.

— Бидэнэр, советскэ спортсменүүд энэ уулзалгын түлөө үнэн зүрхэнhөө баясанабди,—гэжэ Владимир Куц хэлэбэ.—Туйлай ехэ баяр баясхалантайгаар Эхэ оронoo бусажа ерээбди. Манай 58 нүхэд Мельбурндэ олимпийскэ чемпионой нэрээргэтэй болоо, 139 хүн олимпийскэ хүндэтэ медальнуудые абаа. Олимпийскэ нааданuудта туйлагдаhан илалтада өөрынгөөшье хубитые оруулhандаа би зол хубитай байнаб.

Мельбурндэ байха үедөө советскэ хүнүүдэй анхарал оролдолгые үдэр бүри мэдэрдэг байгаабди. Түрэл оронhоо туйлай олон бэшэг болон телеграммануудые абажа байхадаа бидэнэр урмашадаг, советскэ Эхэ оронoo алдаршуулхын тулада илалта туйлахаар зоригжодог байгаабди.

Эхэ оронойнгоо hалбаран бадархын тулада советскэ спортсменүүд бүхы арадтаяа хамта саашадаашье сугтаа тэмсэхэ юм гэжэ Владимир Куц Олимпийскэ нааданuудта хабаадагшадай, советскэ бүхы спортсменүүдэй үмэнэhөө парти, правительствода найдуулаа.

Австралида байха үедөө олон шэнэ нүхэдтэй советскэ спортсменүүдэй танилсаhан тухайдань СССР-эй спортын габьяата мастер, гимнастикаар олимпиадай онсо шалгарhан чемпион болоhон Виктор Чукарин тодорхойгоор хэлээ.

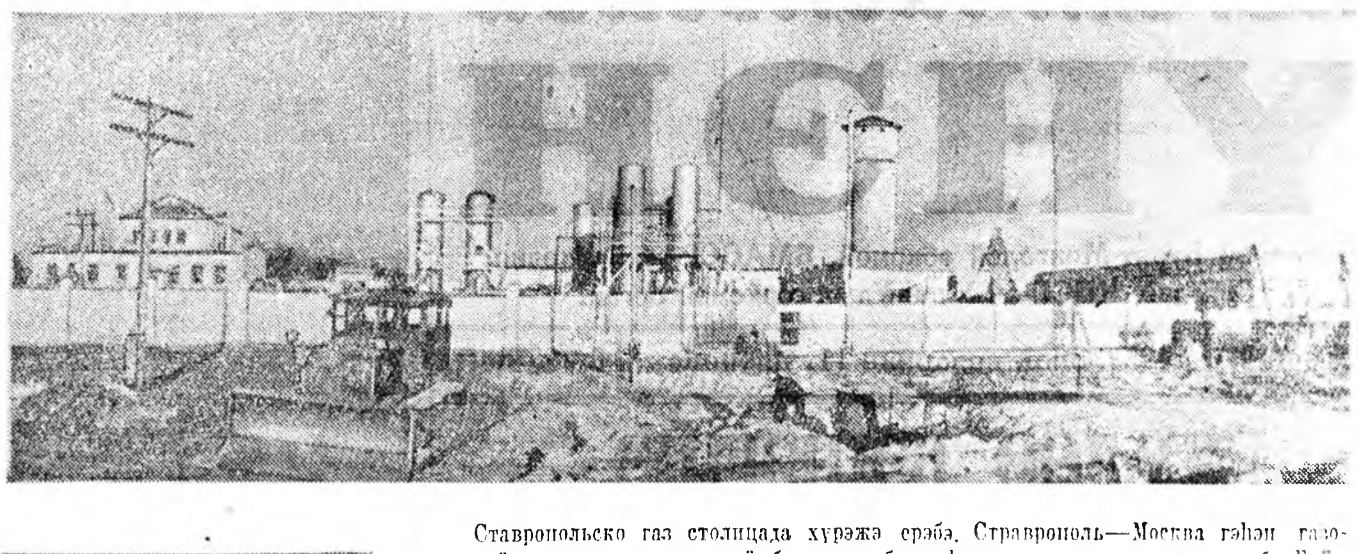
Олимпийскэ нааданuудта байха үедөө бидэнэр Эхэ орон тухайдаа ходо hанажа байгаабди гэжэ В. Чукарин хэлээ. «Грузия» гэжэ теплоходой бортhоо түрэл оронойнгоо газар дайдые хараhанаа, Владивостогые хараhанаа хэзээдэшье мартахагүйбди. Ехэ ехэ городуудта болоhон митингнүүдтэ, багахан станцинуудташье советскэ хүнүүдэй амаршалhые хэзээшье мартахагүйбди. Арадайнгаа хани талархалые хаа хаанагүй мэдэрээбди. Туйлаhан илалтаараа бидэнэр советскэ хүнүүдэй анхарал оролдолгодонь, Коммунистическэ партиин, Советскэ правительствын анхарал оролдолгодонь уялгатай байнабди.

Чехословацка спортивна делегациин хүтэлбэрилэгшэ Рихард Нейезхлеб халуунаар угтагдан митинг дээрэ үгэ хэлээ.

Митинг дүүрэбэ. Олимпиецүүдтэ баглаа сэсэгүүд барюулагдана. Спортсменүүд автобусууд болон автомобильнуудта hууба. Городой үйлсэнүүдтэ сэдьхэл хүдэлгэмэ уулзалганууд боложо үргэлжэлhөөр байгаа hэн.

(ТАСС).

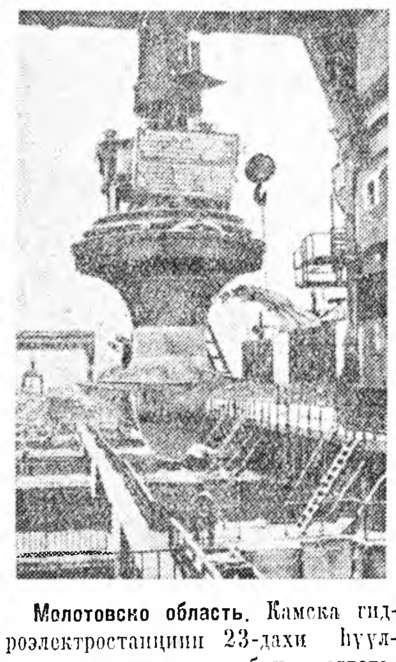
Барилганууд дээрэ

Ставропольско газ столицада хүрэжэ ерэбэ. Стравраполь—Москва гэhэн газопроводой түрүүшын ээлжээнэй барилга болзорhоо нэгэ жэл урид дүүргэгдэбэ. Байгаалиин газ дамжуулдаг энэ булад магистраль Европа соохи эгээн ута газопровод юм. 720 миллиметр диаметртэй соргонуудаар хэгдэhэн энэ магистралиин утань 1300 километр болоно. Энэ газопровод замдаа 64 гол мүрэниие, 250 шахуу гүбөө болон жалгануудые, түмэр замай 32 линиие, 80 шоссейнэ харгые хүндэлэн гараhан байха юм. Газопроводой түгэсэдэг газартахи хиналтын ба хубаарилгын 10-дахи пункт Москвагай баруун-урда хубида байдаг юм. Эндэhээ газ городой байрануудта, заводууд болон фабрикануудта, котельнэнүүд болон пекарнинуудта сэхэ дамжуулагдадаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Москва шадарай хиналтын ба хубаарилгын 10-дахи пунктын юрэнхы түхэл, эндэhээ ставропольско газ столицада дамжуулагдадаг.

ТАСС-эй фотохронико.

Молотовско область. Камска гидроэлектростанциин 23-дахи hүүлшын вертикальна турбина агрегадай кратер соо табигданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Камска ГЭС-эй 23-дахи турбина агрегадай кратер соо табихын тулада бэлэдхэгдэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Наука, техникын талаар Ленинскэ шангуудые олгодог СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи комитедhээ

Наука, техникын талаар Ленинскэ шангуудые олгодог комитет 1957 ондо Ленинскэ шангуудые олгохо зохёолнуудые абажа дүүргээд, мүнөө үедэ тэдэ зохёолнуудаа хаража байна. Тиихэ зуураа, 1958 ондо Ленинскэ шангуудые олгохо зохёолнуудые Комитет абажа эхилбэ.

Эгээл hайн зохёолнуудые наринаар шэлэн абаха арга боломжо министерствонүүдтэ, ведомствонууд болон организацинуудта олгохын тулада зохёолнуудые 1957 оной ноябриин 1 болотор комитет абажа үргэлжэлхэ юм. Зохёолнуудай абтаха болзорой ингэжэ удааруулагдахада Министерствонүүд, ведомствонууд болон организацинууд шан олгуулха зохёолнуудые обооруулангүйгөөр, сүлөөтэйгөөр хаража үзэхэ юм. Гадна, комитедтэ зохёолнуудай саг үргэлжэ, нэгэ жэгдээр удаан болзор соо ородог болоходонь Комитедэй гэшүүд болон экспертнүүд зохёолнуудые наринаар шэнжэлжэ, авторска коллективүүдэй ажалые зүбөөр сэгнэхэ арга боломжотой болохо байна.

1957 оной ноябриин 1-нэй hүүлээр абтаhан зохёолнууд 1959 ондо шан олгохоор хараалагдаhан зохёолнуудтай сугтаа хаража үзэгдэхэ юм.

Наука, техникын талаар Ленинскэ шангудые олгодог комитет 1958 ондо Ленинскэ шангуудые олгуулха зохёолнуудые бэлэдхэжэ, зууршалгада табиха ажалаа эхилхыень гуйна.

Бүхы материалнуудые иимэ адресаар эльгээхэ шухала: Москва, И-51, Неглинная улица, д. 29/14.

Бүхэдэлхэйн фестивалиин уласхоорондын бэлэдхэлэй комитедэй Саг үргэлжын комиссиин заседани нээгдэбэ

Залуушуул болон студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн VI фестивалиин Уласхоорондын бэлэдхэлэй комитедэй Саг үргэлжын комиссиин заседани Москвада январиин 8-да нээгдээ. Фестивальда зорюулагдаhан бэлэдхэл тухай мэдээсэлнүүд тэндэ зүбшэн хэлсэгдэhэн, комиссиин хэхэ хүдэлмэриин түсэбүүд, национальна элдэб делегацинуудай фестивальда хабаадаха тухай асуудал хаража үзэгдэhэн байна.

Египедэй, Италиин, Канадын, Хитадай Арадай Республикын, СССР-эй, Франциин залуушуулай организацинуудан, тэрэшэлэн демократическа залуушуулай Бүхэдэлхэйн Федерациин, студентнүүдэй Уласхоорондын Союзай түлөөлэгшэд заседани дээрэ үгэ хэлээ.

Саг үргэлжын комисси хүдэлмэрэе үргэлжэлүүлhээр.

(ТАСС).

Ехэ наhатанда ном заалгые эрид hайжаруулха

Ород үзэг хэрэглэжэ, шэнэ үзэг бэшэгтэй болоhонhоомнай хойшо яhала олон жэл үнгэрөө. Энэ үе соо шэнэ үзэг бэшэгые олон түмэн зоной дунда дэлгэрүүлжэ, ном мэдэдэггүй ба багаар мэдэхэ ябадалые гол түлэб усадхаха, литературна үндэhэн хэлэ хүгжөөхэ талаар нилээд юумэ хэгдээ.

Ород үзэгэй графигые хэрэглэжэ, шэнэ үзэг бэшэгтэй болоhон ябадал тон ехэ удхашанартай. Шэнэ үзэг бэшэгэй бурят-монгол хэлэнэй үгүүлэл хэлэлгэтэй hайнаар тааралдадаг тулада хүн зондо ойлгосотой байhаниинь мэдээжэ. Энээнэй ашаар манай бурят-монгол арад юрэнхы дээрээ шэнэ үзэг бэшэгтэ бага ехэгүй hураhан байна. Энэ хадаа түрэл Коммунистическэ партиимнай национальна политикын илалтын нэгэ гэршэнь болоно.

Гэхэ зуура, манай республикын аймагуудаар шэнэ алфавит дээрэ үзэг бэшэг мэдэхэгүй хүнүүд үшөөл дайралдана. Тэдэнэр тиимэшье олон бэшэ. Теэд үзэг бэшэг мэдэхэгүй хүнүүдтэ ном заалга тон хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Илангаяа hүүлэй хэдэн жэлэй туршада энэ хүдэлмэри мартагдашаhан байна.

Жэшээ болгон Зэдын аймагта ехэ наhатанда ном ямараар заагданаб гэжэ хараад үзэе. Аймагай арадай гэгээрэлэй таhагай тусхайта мэдээнэй ёhоор аймаг дотор үзэг бэшэг мэдэхэгүй 294 хүн тоологдоно. Тэрэ тоодо Зэдын сельсоведтэ 107 хүн, Боргойн сомондо 66 хүн, Цагаан-Усанай сомондо 40 хүн гэхэ мэтэ бии. Дурсагдаhан зоной горьтойхон хубинь бурядууд болоно. Үзэг бэшэг мэдэдэггүй ба багаар мэдэдэг зоной дунда зарим hаалишад, хонишод, мал адуулагшадшье бии. Илангаяа Гэгээтын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ, Ленинэй, Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудта тиимэ хүнүүд олон.

Бурят бэшэг мэдэдэггүй гү, али багаар мэдэдэг дээрэhээ эндэ зарим хүнүүд үндэhэн хэлэн дээрээ газетэ, журнал уншажа, республика соогоо боложо байhан hонинуудтай танилсаха, уранhайханай ном уншаха аргагүйдэнэ. Гадна, шэнэ үзэг бэшэг мэдэдэггүйhөө шалтагаалжа, бурят хэлэн дээрэ гарадаг газетэнүүдые захидаггүй ушар үсөөн бэшэ дайралдана.

Бури хоёр жэлэй урда тээ республикын Гэгээрэлэй министерствын зүгhөө үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалые хоёр жэлэй турша соо усадхаха тухай түсэб абтаhан байгаа. Тэрэ түсэбые дүүргэхын түлөө аймагай арадай гэгээрэлэй таhаг хэмжээ абаhан байна. Жэшээлхэдэ, ехэ наhатанда ном заалгые hургуулиин директорнууд хүтэлбэрилхэ, энэ хэрэгтэ багшанар хабаадуулагдаха, аймагай центр Петропавловка тосхондо үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалые 1956 оной майн 1 болотор, бүхы аймаг дотор 1957 оной майн 1 болотор усадхаха гэжэ хараалагдаhан байгаа. Гадна, энэ түсэбэй ямараар дүүргэгдэжэ байhан тухай hургуулиин директорнууд арадай гэгээрэлэй таhагта hара бүри нэгэ удаа дуулгажа, мэдээ үгэхэ гэжэ хэлсэгдэhэн юм.

Теэд арадай гэгээрэлэй таhаг энэ түсэбөө бэелүүлхын тулада эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулнагүй, ехэ наhатанда ном зааха хэрэгтэ ёhо тэдыгээр хандана гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Саарhан дээрэ дарайта табиhан түсэбынь уданшьегүй мартагдажа, ОНО-гой зузаан хабшааhан соо хадагдашаhан юм.

Харин түсэбөөр хараалагдаhан болзорнууд үнгэржэл байгаа. hургуулиин директорнүүд мүн лэ энэ хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандажа, мүртэй хүдэлмэри ябуулаагүй, арадай гэгээрэлэй таhагта ямаршье мэдээсэл эльгээгээгүй байшоо.

Ехэ наhатанда ном заалгые hайжаруулха тухай асуудал бүри нёдондо жэлэй эхин багаар ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй заседани дээрэ хэлсэгдэhэн байбашье, энэ хүдэлмэри hайжараагүй. Сомоной ба сельскэ Соведүүд (Зэдын, Гэгээтын ба бусад) үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалые усадхаха талаар хэмжээ абанагүй.

— Сэхыень хэлэхэдэ, ехэ наhатанда ном заалга тон хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Бидэ үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалые усадхаха талаар бүхы хүсэеэ элсүүлээгүй гэжэ шэбди, — гэжэ аймагай гэгээрэлэй таhагые даагша нүхэр Болдаруев мэдэрнэ.

Иимэ харюусалгагүйгөөр энэ хэрэгтэ хандаhан дээрэhээнь 1956 ондо миин 40 хүн үзэг бэшэгтэ hуража гараа. hургаhанайнь түлөө багшанарта түлэгдэхэ ехэ мүнгэн хэрэглэгдээгүй үлэшөө. Теэд аймаг дотор 200 гаран хүн үшөөл үзэг бэшэг мэдэнэгүй ха юм. Хоёр жэлэй турша соо ехэ наhатанда ном заалгые дүүргэхэ гэжэ хараалагдаhан болзоршье үнгэрбэ. Харин аймОНО-е даагша нүхэр Болдаруев хэлэхэдээ Гэгээрэлэй министерство энэ болзорыемнай үшөө нэгэ жэлээр hунаагаа гэжэ хэлэнэ.

Ехэ наhатанда ном заалгада иимээр хандажа болохогүй байна. Үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалые усадхаха талаар hүүлэй үедэ хэды дахин түсэбүүд баталагдаhан юм. Тиигээд эдэ болзорнууд үнгэржэл байдаг. Харин хэгдэhэн юумэнь тон бага байха юм.

Хүдөө нютагуудаар багшанар ехэ наhатанда ном заахадаа тусхай үзэглэлэй болон программын үгы дээрэhээ горьтойхон бэрхэшээлтэй тохёолдоно. Теэд Гэгээрэлэй министерствын зүгhөө методическа заабари зэдынхид абанагүй. Багшанарай хүдэлмэридэ ямаршье хиналта хэгдэнэгүй.

Үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалые усадхаха иимэ шухала хэрэгтэ харюусалгагүйгөөр хандажа болохогүй байна гэжэ hанагдана.

Д. Дугаров.

Агитаторай блокнот

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой пропаганда ба агитациин таhагай «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ номер хэблэлhээ гараба.

Хөөрэлдөө хэхэдэнь агитаторнуудта туhаламжа болгон «1957 ондо шэнэ илалтануудые туйлая» гэhэн статья, мүн нүхэр Кирсановай «Венгерскэ контрреволюциие эмхидхэгшэд ба тухиргашад» гэhэн статья толилогдобо. Яруунын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой комсомольско организациин секретарь нүхэр Цыдыповэй «Залуушуул фермэдэ ажаллахаяа ошоно» гэhэн статья энэ бүлэгтэ тунхаглагдаа.

Малажалай фермэнүүд дээрэ хүдэлмэрилдэг агитаторнуудай болон колхозуудай культбазануудые даагшадай республиканска зүблөөн 1956 оной декабрьда болоhон байгаа. Агитаторнуудай эндэ хэлэhэн үгэнүүд блокнодто хүряангыгаар хэблэгдэнэ.

1957 оной январь соо хөөрэлдөө хэхэ жэшээтэ темэнүүд ба литература заагдажа, блокнодто толилогдонхой.

Үбэлэй хурьгадые эрхимээр түлжүүлэе

НҮХЭД ХОНИШОД! Мүнөө хаа хаанагүй хонид хурьгалжа байна. Үбэлэй хурьгадые һайнаар харууһалжа, үдэр бүриинь шэгнүүрые 180—200 граммһаа доошо бэшээр нэмээе. Түрүү хонишодой дүй дүршэл тухай доро бэшэгдэнэ

Хурьгадые абахаар бэлэмди

Урзанда намар би колхозойнгоо хонидой хоёрдохи отарые даа- абаа һэм. Зунай ногоондо хонид шэ шадалаа хүсэнгүй байжа, үнгэрэгшэ үбэлжэлгые ехэ бэрхэшэлтэйгээр дабаһан байнабди. Хонай олоороо тураа, энээнһээ божо зариманиинь хурьгашье хаян байна.

Үнгэрэгшэ үбэлжэлгынгөө дутагнуудые дабтахагүйн тулада хаһаа эхилээд, намар болотор хонидоо һайнаар харууһалжа, тобир рган болгохын тула ехэ оролдол гаргаабди. Зунай ногоондо бэлжэ, хонидойнгоо тэнхээ тамираа ангадхаад байхада, август һара искусственна аргаар үрэжүүлгэ һэн байнабди.

Мүнөө отарадамнай хамта 540 нин, тэрэ тоодо 320 эхэ хонид тоогдоно. Һаяар, хэдэхэн хоногһоо тын хурьгадые абажа захалхамй. Хониднай январиин тэн бага олоороо хурьгалжа эхилхэ юм. нэ жэлэй түл абалгые бэлэдхэл гэсөөр угтажа байнабди. Шээр баригдаһан дулаахан байра хониднай хурьгалхань. Отара гурбан хүн хүдэлнэбди. Хонимнай олоороо хурьгалжа захаллаар хурьгадые абалсаха үшөө хоёр хүн нэмэжэ эльгээгдэхэ юм. Тэдэ хүнүүд олдонхой, һаяар отарада ерэхэеэ байна.

Мүнөө жэлэй үбэлжэлгын үедэ нёдондонойхитой жэшээлэшэгүй ехэ үбһэ тэжээлтэйбди. Адуулгын хажуугаар үдэртөө хонин бүридэ хахад килограмм үбһэ, 400 грамм зелёнко эдюулэгдэнэ. Сэлэнгэ мүрэнэй нуга тохойнуудай, олтирогуудай хагда һайнтай газарнуудаар хонидоо бэлшээнэбди. Хонидойнгоо хурьгалха дүтэлөөд, мүн ноононойнь ехэ болошоод ябахада һөөг бургааһа багатай, шугыгүй газарнуудаар адуулнабди. Сэлэнгэ мүрэн дээрэ соолго түхеэрээд, харуу адхажа, хонидоо уһалнабди.

Ингэжэ бидэнэр хонидойнгоо үбэлжэлгые үхэл гарзагүйгөөр, эмхитэй һайнаар үнгэргэжэ, түл абалгаяа бэлэдхэл һайнтайгаар угтажа байнабди. Хонин бүриһөө хурьга абажа түлжүүлхэ, нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ ноохо хайшалха зорилго манай урда табигдана. Үбэлэйнгөө бүхы хурьгадые кошарно-базова аргаар түлжүүлхэбди.

Н. Гриценко, Иволгын аймагай «3-я пятилетка» колхозой отарые даагша.

Олонхи хонидынһ хурьгалаа

Хонишон Цырен Забунаева хаун намарһаа эхилэн шэнэ түл балгадаа бэлдэжэ захалһан юм. эд тиигээшьегүйдэнь аргагүй йгаа: даажа байдаг хонидынь эл эртэ хурьгалха байгаа бшуу. иигээд декабрь һарада хонидынь лоороо хурьгалжа захалаа. Энэ ара соо даажа байдаг хонидойнь онхи хурьгалжа, хамта 64 хурьн абтаад, үхэл гарзагүйгөөр түлжэ байна. Январь һарада үлөөэ 46 хонидынь хурьгалха юм арын эхеэр үшөө арбаад хурьган таад байна.

Нүхэр Забунаева Түнхэнэй аймай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой ршэлтэй хонишодой нэгэн гэжэ ологдодог. Нээрээшье, хонишон нидоо түрэлгэдэнь бэлдэхэ, хони, рьгадые харууһалха, эдеэлүүлхэ талаар дүршэлтэй болонхой. Адли бэшэ хүшэ шадалтай хонидоо ондо ондоо хашаануудта байлгажа эдеэлүүлнэ. Тэнхээ тамираа һуларуулад гэжэ байһан хонид үлэмжэ һайнаар эдеэлүүлэгдэжэ, тэбээрүүлэгдэдэг.

— Эхэ хонидые тураажа болохогүй. Тарган, һүтэй хонидой хурьгадыншье өөдэргэн, сула байдаг юм,— гэжэ хонишон хөөрэнэ.

Цырен Забунаева өөрынгөө дүй дүршэлдэ отарынгаа бусад хонишодые һургадаг, мүн өөрөөшье нүхэдһөө һургаал заабари абажа байдаг юм. Энэ түрүү хонишон мүнөө жэлдэ хонин бүриһөө хурьга абажа түлжүүлхэ, хонидоо хүшэ шадал һайнтайгаар ондо оруулжа, ногоон дээрэ гаргаха зорилготой.

С. Андыков.

Түрүүшын 500 хурьган абтаба

Хэжэнгын аймагай колхозуудай отаранuудта түрүүшын 500 гаран хурьгад абтаба. Эндэхи Хрущевой, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозуудта хурьгад һайнаар харууһалагдана.

Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой хонишон Бальжинима Доржиева энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 110 хурьга абаха, хонин бүриһөө 3,5 килограмм ноохо хайшалха гэһэн уялга абаад, эршэмтэйгээр ажаллажа байнхай. Мүнөө энэ отара дээрэ гуша гаран хурьга абтаад, түлжүүлэгдэжэ байна. Мэргэжэл ехэтэй хонишон һая гараһан хурьгадаа 3—4 үдэр дулаан байрада эхэтэйнь байлгажа тэнжээгээд, удаань тэдэнээ хонидой байра соо түхеэрһэн хашаан соогоо оруулдаг заншалтай болонхой. Иигэжэ хурьгадые харууһалхада һайн байба. Мүнөө нүхэр Доржиевагай дүй дүршэл аймагай бусад колхозуудта нэбтэрүүлэгдэжэ байна.

Мүн эндэхи «Заветы Ильича» колхоздо хонишон Иван Рябцев бүлэнэртэеэ суг 670 эхэ хонидой отара даажа абаад, 100 хонин бүриһөө 105 хурьга абаха, хониноон дунда зэргээр 4 килограмм ноохо хайшалха гэһэн уялгаяа дүүргэхын хойноһоо оролдоно. Мүнөө энэ отара дээрэ 50 гаран хурьга абтаад байна.

Д. Дандаров.

А. ЖАМБАЛОН

Залуу хонишон

Саһан аажамаар бургана
тала хээгүүр,
Сарья бэлшээри хүбхытэр
хушаха хүсэлтэй.
Сагаан һүүлээрээ шарбана
һалхин тэрээгүүр,
Сарьялһан газар жэгдэртэр
жэлэхэ гэһэндэл.
Боро хараанай маряажа
үдэшэ боломсоор,
Бордоһон үрхирэн хүдэлөөд,
галзуурхань хэбэртэй.
Үбгэн эсэгымни заажа
хэлэдэг ёһоор
Үбэлэй үһөөтэ шуурганууд
эхилхэнь гээшэ аалтай...
Сэсэг басаган хонидоо
амадан ябахадаа
Сэдьхэлээ иигэжэ зобооно,
морёо нэшэн.
Садхалан хонид лэ эзэндээ
найдаһан янзатай,
Саһые махан субана
хотон тээшээ.
...Энэ залуухан басаганай
һанал бодолдо
Эгээл мэдээ һаа, ямархан
хүсэл мүндэлдэг хаб?
Эжэл нүхэдынь һаянай
таахые оролдон,
Энээн тухайда һонирхон
асуудаг болоол ха.
Сэсэгнай үетэн нүхэдһөө
юушье нюудаггүй,
Сэхэ руунь хүсэл тухайдаа
тэдэндэ хөөрөө һэн.
— Эсэгынгээ удаан үдхэһэн
хонидынь заатагүй
Энэ үбэл соо даашадаа
абахамни,—гээ һэн...
Тиигээд лэ үндэр хүсэлтэ
Сэсэг басаган
Түрүүнээ адуулба хонидоо,
эсэгээ һэлгэн.

Хонишон Сынгэ Унжуев

Ахын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой хонишон Сынгэ Унжуев арбан найман наһатайһаа хойшо колхозойнгоо малажал дээрэ хүдэлжэ ябана. Мүн хонишоноор зургаадахи жэлээ ажаллана. Энэ саг соо ажалай бага бэшэ дүй дүршэлтэй болонхой. Нийтынгээ малажалые эрид шууд хүгжөөхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэжэ байна.

Мүнөө 268 толгой эрье хонидые Хүтэл гэжэ газарта хаража байна. Үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үе соо хонидоо һайнаар харууһалжа, нэгэшье хоролто үгыгөөр, тобир тарганаар ондо оруулһан юм.

Мүнөө Сынгэ Унжуев үбэлжэлгые һайнаар үнгэргэхэ зорилготой. Хото, хоройнуудынь хододоо сэбэр, дулаан байдаг. Хонидынь тобир тарганууд. Ажалаараа шалгаржа, нютагай зоной дунда мэдээжэ болоһон хонишон Унжуев Ахын эрхим хонишодой нэгэниинь юм.

Мүнөө хонишон Сынгэ Унжуевай нэрэ Ахын аймгүйсэдкомой ба КПСС-эй айкомой бюрогой шиидхэбэреэр аймагай Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хонишон Сынгэ Унжуев.

П. Жужаевай фото-текст.

Кошарно-базова аргаар түлжүүлэгдэнэ

Сагаан Морин нютаг. Колхозой һууринһаа зүүн хойгуур барсайгааша хадын боорёор олон хонид бэлшэнэ. Мүнөө жэл саһанай бага байһан тула хонидой бэлшэхэдэ угаа һайн. Хада гүбөөгөөр бэлшэһэн хонид ая гангаар, халуун үбһөөр хооллодог. Халуун үбһэн бүришье шэмэтэй һайн тэжээл юм.

Бэлшэжэ ябаһан хонидой хажууда үндэр томо бэетэй, үнэгэнэй годон түхэреэн малгайтай үбгэн ябана. Энэ үбгэн Закаменай аймагай Сагаан Мориной сомоной Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой хонишон Банзаракца Бадмаев гээшэ.

Гушаад онуудта Сагаан Морин нютагта һая колхозой эмхидхэгдэжэ байхада, энэ хүн түрүүшын колхознигуудай нэгэн бололсоһон юм. Банзаракца үбгэн тэрэ үдэрнүүдһээ эхилжэ, колхозой правлениин дурадхаһан юумые эрхимээр дүүргэдэг, шударгы ажалаараа зонойнгоо дунда магтуулдаг болоо һэн. Барилгашье дээрэ ажаллаад үзөө, малшье адуулаа. Юрэдөө Банзаракца үбгэнэй хээгүй ажал гэжэ байхагүй.

Банзаракца үбгэн Долгор хүгшэнтэеэ хонин ажал дээрэ үни удаан хүдэлжэ, хони харууһалха яһала ехэ мэргэжэлтэй ба баян дүй дүршэлтэй болонхой. Хонишоной ажалда элдэб бэрхэшээлнүүд ушардаг юм. Илангаяа хонидой хурьгалха үедэ хүндэ хүшэр болодог. Зарим үдэртөө гү, али һүниндөө хонид арбаадаараа хурьгалдаг, тиихэдэ дал соогоо хонишоной хэн нэгэн байжа, хонидтоо бүлеэн уһа уулгаха, хурьгадыень абаха ушартай болодог. Хонидые харууһагүйгөөр орхижорхёод байгаа һаа, ямаршье гэнэ аюул боложо болохо. Зарим һүниндөө хонидой олоор хурьгалха үедэ Банзаракца үбгэн хониноойнгоо байра соохоо гарадаггүй.

Хонидоо зүбөөр эдеэлүүлдэг дээрэһээнь Банзаракца үбгэнэй хонид жэлэй дүрбэн сагта тобир тарганууд байдаг. Тиимэһээ хонидынь ехэ ноохо үгэнэ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Банзаракца үбгэнэй хоёр хүбүүд хэшээлэйнгээ һүүлээр хонидые эдеэлүүлэлсэдэг, хабар зундаа адуулалсадаг байна. Гэбэшье, Банзаракца үбгэн хүбүүдээ хэмһээнь гадуур зарангүй, «номоо һайса үзэгты» гэдэг. Амарха, наадаха сагтань амаруулаад, наадуулаад байдаг юм. Банзаракца үбгэнэйхи хонидоо жэл бүри үбэлдөө хурьгалуулдаг. Үбэлэй хурьгад зун болотор томонууд болошонхой, ногоондо дураараа бэлшэжэ, намарынь хүсэд хонид болошоһон байдаг.

Мүнөө Банзаракца үбгэнэй хонид түлэг хурьгалжа эхилээ, хонишон үбгэнэй заб сүлөөгүй ажаллаха үень болонхой. Эндэ кошарно-базова аргаар хурьгад һүүлэй хэдэн жэлнүүдтэ тэнжээгдэнэ.

— Кошарно-базова аргын эгээн һайн талань юуб гэхэдэ, хурьгад эхэнүүдтэеэ байдаг, эхынгээ һү дураараа эдидэг. Иигэжэ тэжээгдэһэн хурьгад тарган тобир байдаг, үбшэ хабшанда дайрагдадаггүй,—гэжэ Банзаракца үбгэн ханангяар хөөрэдэг.

Банзаракца үбгэнэйхи һүүлэй зургаа долоон жэлэй туршада түл абалгаар яһала амжалтануудые туйлаа. Жэлһээ жэлдэ түсэбһөө гадуур хэдэн арбаад хурьга абадаг. Хурьгадаа бараниинь бүрин бүтэнөөр ондо оруулдаг юм.

Нүхэр Бадмаев 1956 ондо 180 эхэ хонинһоо 220 хурьга абажа, тэнжээһэн байха юм. Эрхим һайн ажалайнгаа түлөө нэмэлтэ түлбэридэ хэдэн арбаад хони тэрэ абаһан байна. Иигэжэ Закаменай аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой хонишон Банзаракца Бадмаев колхозойнгоо хонин ажалые хүгжөөхын тула бүхы хүсэ шадалаа элсүүлжэ байна.

Б. Шойдоков.

Комсомолецуудай эдэбхи

Кяхтын аймагай колхозуудта хурьгад абтажа эхилээ. Хонёор олон Маленковой нэрэмжэтэ колхоз 6 мянган хурьгадые абаха юм. Ара булаг, Бадаан-Хажуу гэдэг нютагуудта байрладаг отаранuудта үдэртөө 60—80 хурьгад абтахаар хараалагдана. Түл абалгын үедэ энэ колхоздо 80 шахуу сакманщигууд хэрэгтэй болохо байна. Теэд иимэ олон хүдэлмэришэд колхоздо байхагүй.

Тиимэһээ түл абалгын үедэ сакманщигуудаар хүдэлхэеэ Кяхта городой комсомолецууд Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо гараа. Түрүүшын 7 комсомолецууд январиин 6-да колхоздо хүдэлхөө ошоо. Мүн бусад колхозуудта комсомолецууд эльгээгдэхэ юм.

Аймагай колхозуудта комсомолецуудые сакманщигуудаар эльгээхэ хүдэлмэрие ВЛКСМ-эй Кяхтын айком эмхидхэжэ байна.

Д. Болхоев.

Республикын колхозуудта хонидые ороондо оруулһан тухай 1957 оной январиин 1-нэй түгэсхэлэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

МТС-үүд	Ороондо ороһониинь	Тэрэ тоодо искусственна аргаар
Суулгын	110,9	80,0
Баргажанай	109,5	109,3
Тарбагатайн	106,2	53,1
Иволгын	105,2	149,5
Жэрэмэй	104,1	—
Ехэ-Куналейн	103,5	—
Темлюйскэ	102,9	—
Хонхолойн	102,4	83,9
Гашейн	101,6	61,1
Бичурын	101,2	90,5
Погранична	100,7	100,0
Үдын	100,4	101,8
Чесанын	100,4	67,7
Хэжэнгын	100,3	57,9
Ехэ-Кударын	100,3	90,2
Саянтын	100,2	101,0
Цагаан-Усанай	100,1	99,7
Хүнтэйн	100,0	98,5
Бага-Куналейн	100,0	97,6
Түнхэнэй	100,0	83,3
Сүхын	100,0	83,5
Эгэтын	100,0	72,4
Кыренэй	100,0	71,7
Итанцын	100,0	—
Сэлэнгын	99,5	99,7
Бургалтайн	99,1	102,4
Үшөөтэйн	98,6	66,3
Курбын	97,4	66,2
Кабанскын	96,8	62,0
Кяхтын	95,4	87,9
Ториин	95,3	92,8
Охин-Булагай	94,4	78,0
Ново-Брянска	94,3	—
Селендумын	93,6	82,0
Хориин	93,2	80,8
Нарһатын	92,8	62,7
Закаменай	85,6	47,3
Хамнигадайн	80,2	84,3

26 жэлдэ хонишоноор...

Үбэлэй янгинама хүйтэн улам шангадана хэбэртэй. Тооһоржо байһан сайбар манан соогуур ойр тойронхи юумэн бүдэхеэр харагдана. Саһаар хушагдаһан сабшалангай дундуур зурыһан харгы Баргажан гол тээшэ шэглэнэ. Автомашинаар үшөө нэгэ хэды ябаад байхада, хуулам һалхинда зохид нэмэри шугы бургааһанай тохойдо хонинoй типовой байра харагдаба. Үшөө саашань шэртэхэдэ, голые урууданһан эрьёл торьёл шулуун хадануудай добхо оройнууд һэмжэн сагаан үүлэнтэй ошожо ниилэшэнэ.

Типовой тэрэ байрын баруун урдахана үшөө нэгэ хуушаарга байра. Тэрэ хашаагай нэгэ таһалга соо хэдэн арбаад багахан хонид амяарлагдан эдеэлүүлэгдэжэ байба. Тэдэнэй дундуур ажаглан ябаһан дүшэ гарамгай наһанай эхэнэр үбһэ хаяжа байһан залуухан басаганда хандажа, «мүнөөдэр һалхин бага байна, эдэ зуһагуудаа уһалһанайнгаа һүүлдэ заахан бэлшээхэ гээшэ ха».

— Зүб лэ хэлэнэт, Шалсама Эрдынеевна. Үдэрэй дулааниие һамнаашалхадаа тэжээлээшье арьбалжа байнабди,—гэжэ тэрэ басаган харюусаба.

—Мүнөө ехэл ута намар боложо үнгэрөө гээшэ даа. Теэд хабарнай амараар ерэхэ һэм. Юрдөө юуншье һаань хонидоо тобир тарганаар ондо оруулха, нэгэшье хурьга үхүүлэхгүй ёһотойбди, — гэжэ Шалсама Цыренова саашань хөөрэнэ.

Хонидойнь байра соо ороходо зохидхон. Эндэ мүн лэ арба гаран жэлдэ хонишоноор хүдэлмэрилжэ ябаһан Лайжат Цыренова хонидойнгоо хохирыень хүрзөөр обоолжо байба. «Хохирыень юундэ иигэжэ обоолнобта» гэжэ асуухада, тэрэ хонишон иигэжэ харюусаба:

— Мүнөө үбэлэй хүйтэнэй шангадажа байхада хохирыень иигэжэ обоолоогүйдэ аргагүй юм. Юуб гэхэдэ, хонид хүрэшэһэн, нойтон хохир дээрээ хэбтэхэдээ даарадаг, ноохониинь няалдажа, таһаран гээгдэдэг байна. Үглөөгүүр хонидоо гаргамсаараа дулаан хохирыень обоолоод, үдэшэлэн байрадань оруулхаһаа урид тэрэнээ дахин тараахада хүрөөгүй, нойтониинь хатажа, аргаад байдаг...

Шалсама Эрдынеевна үнөөхи зуһагуудаа эдеэлүүлһэнэйнгээ һүүлдэ ерэжэ, хохироо обоололсожо ороно.

— Байрымнай үһөөдэ сэнхэг хүрэдэг болобо. Хониднай халуудана гээшэ ха. Энэ сэнхэг һүниндөө хайлажа, хонидоймнай ноохые норгожо, гутаажа болохо, тиимэһээ удэр бүри сэбэрлэжэ байха хэрэгтэй, — гэжэ Шалсама Эрдынеевна хөөрэнэ.

Хохироо обоолжо дууһаад, гэртээ орожо сайгаа ууха гэжэ эдэ хонишодой ябатарнь, баруун урдаһаа һүрэг хонидой Баргажан гол тээшэ шэглэжэ ябахань харагдаба.

— Энэ Долгор басагамнай хонидоо уһалха гэжэ бодоо ха юм, зүб даа. Ондоо отарын зарим хонишод хонидоо саһалуулаад ябанабди гэлсэгшэ. Теэд бидэ үдэрэй тэндэ хонидоо заатагүй уһалдаг зантайгшабди,—гэжэ нүхэр Цыренова хэлээд, гэртээшье оронгүйгөөр уһалуури тээшэ ошоно. Һүрэглэн ерэһэн хонидынь барандаа гүйсэд нарибтар ноохотой, яһала тобир тарганууд харагдана.

— Хонидоо уһалхын тулада бэлшээриһээнь хэр холо газарта туужа асарнабта,—гэжэ асуухада, Долгор басаган энеэбхилэн байжа,

— Үгы даа, эндэмнай бэлшээри яһала элбэг, хагдааршье һайн юм. Тиимэһээ хонидоо холо туужа зобоодоггүйбди, эдэнэймнай хурьгалханшье ойртонхой даа,—гэжэ харюусаба.

Уһалууриин һүүлээр хонидынь Баргажан голой эрьеэр ургаһан шугы бургааһанай һалхигүй нэмэри, хагда элбэгтэй газараар дахяад хушууран бэлшэжэ ороно.

Шалсама Эрдынеевна Цыреновагай даажа байһан отарын хонишодой үдэр бүри хэжэ байдаг ажалтай танилсаһанайнгаа һүүлдэ, өөрынь гэртэ орожо дулаасабабди. Одоол эндэ ажал хүдэлмэриингөө дүй дүршэл тухай хөөрэжэ үгэхые гэрэй эзэн эхэнэрһээ гуйгдаба.

— Таниие һонирхуулмаар намда тиимэ ехэ юуншье байгаадхиха һэм. Малайнгаа тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар парти, правительствынгаа табиһан зорилгые бэелүүлхын түлөө оролдоно гээшэбди,—гээд Шалсама Эрдынеевна хөөрөөгөө саашань үргэлжэлүүлнэ.—Колхознай мүнөө 10 мянга гаран хонитойгшо. Тэдэнэй 352-ыень манай отарынхид харана. Эдэнэймнай 70-ниинь түрүүшынхеэ хурьгалха зуһагууд юм. Тиимэһээнь шэнээ тамирыень алдахуулхагүйн тулада тэдэнээ амяарлуулан үбһэ эдюулжэ байнабди. Энэ жэлдэ саһа багатай ута намар байһан туладань бэшэ хонидтоо заахан үбһэ үгөөд, үдэрынь бэлшээһээр байгдана. Хүшөөр нёдондонойхиһоо һураггүй дэшээ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

—Нёдондо жэлдэ үбэлжэлгэтнай хэр зэргэ үнгэрөө бэлэй?—гэжэ эндэ байһан аймагай хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн асууба.

— Хэнэйшье мэдэхээр, нёдондо жэлдэ бэрхэтэйшэг саг байгаа. Нэгэ хониндо оройдоо 140 килограмм үбһэ эдюулһэн байнабди. Теэд хаража байһан хонидһоо нэгэшье толгой үхүүлэнгүй, 100 эхэ хонинһоо зуу шахуу хурьга абаа һэмди. Гансал ноохоороо бираагүй байшообди.

— Тиигээшье хадаа отарануудайнгаа дунда түрүү һуурида гараа хамнайбди,—гэжэ хонишон басаган Будажап хэлэлсээд абана.

— Саашадаа энэ түрүү һууряа алдахагүйе оролдохо ёһотойбди. — гэжэ нүхэр Цыренова харюусана.— Хэдыхэн хоноод түрүүшын хурьгад гаража эхилхэнь. Тэдэнэйнгээ нэгэшье толгойе үхүүлэнгүйгөөр тэнжээжэ абаха зорилготойбди. Тиихэ арга байхашье гээшэ, энэ жэлдэ үбһэ, зелёнкоор бэрагбди. Мүнөө хонидтоо дабһа, концентрированнэ тэжээл багаханаашье һаань, үгэжэ байгдана. Хурьгадаа кошарно-базова аргаар абаха клеткэ, байрамнай бэлэн болгогдонхой. Тэндэ гараһан хурьгад 4—7 хоног эхэтэеэ байһанайнгаа һүүлээр амяарлагдадаг юм. Түл абажа байха үедэ зарим тамиргүй хонид хурьгадаа голохо, зарим хурьгад эхээ хүхэжэ үгэхэгүй гү, али түрүүшынхеэ хурьгалһан зуһагууд һүгүй байха гэхэ мэтын бэрхэшээлнүүд тохёолдодог гээшэ. Энэ ушарта дэлэнгыень тойруулжа ноохыень заахан хайшалжа үгэхэ, дэлэндэнь массаж хэхэ болон бусад хэмжээнүүд абтадаг байна.

**

1930 он бэлэй. Шалсама Эрдынеевнагай анха түрүүшынхеэ «Малшан» гэжэ бишыхан артельдэ гэшүүн боложо ороходонь, колхоздонь оройдоол 300 толгой хонид байһан юм. Тэрэ гэһээр 26 жэл үнгэрбэ. Энэ үе соо нүхэр Цыренова таһалгаряагүйгөөр хонин ажал дээрэ хүдэлмэрилнэ.

Мүнөө томодхогдоһон колхозойнь тала дайдаар аяар 10200 гаран хонид бэлшэнэ. Колхозой ажахын гол һалбаринуудай нэгэн болохо эдэ оло мянган хонидоо харахадаа Шалсама Эрдынеевагай сэдьхэл баярай далайгаар халидаг. Тиигэншьегүй яахаб, өөрынь гушаад жэлдэ хүшэ хүлһөө гарган оролдоһон хэрэг ажалынь энэ ха юм. Зургаадахи табанжэлэй эсэстэ колхозойнь хонид үшөө гурба дахин шахуугаар олошоруулагдаха. Малайнгаа тоо толгойе олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар парти, правительствынгаа табиһан зорилгые үнэн сэхээр, шударгы оролдосотойгоор бэелүүлжэ ябаһан энэ түрүү хонишон колхознигуудайнгаа дунда хүндэтэй, аймаг соогоо суутай болонхой.

— Манай Шалсама Цыренова хэлэһэнээ алдахагүй, зориһондоо хүрэжэл һаладаг хүн байха, — гэжэ нютагайхидынь хэлсэдэг. Энэнь тон зүб. Хонидые эртэ ороондо оруулаад, эртэ хурьгалуулха аргын һайн аша үрэтэй байһыень энэ хонишоной хүдэлмэри дээрэһээ элеэр харагдана.

— Үбэлдөө эртүүр хурьга абахын тулада хонидоо август һарада искусственна аргаар ороондо оруулаа һэмди. Нёдондо жэлдэ хурьгадаа эртэ абахадамнай өөһэдтэмнай хэды амар байгааб. Хабарай хашанха сагай ерэхэдэ тэдэ хурьгаднай гүйсэд бэежэһэн, ноохошье горьтойгоор үгөө бэлэй. Мүнөө февралиин хорёод болотор бүхы хонидоо хурьгалуулхаар хараалнабди,—гэжэ нүхэр Цыренова үшөө дахин мэдүүлнэ.

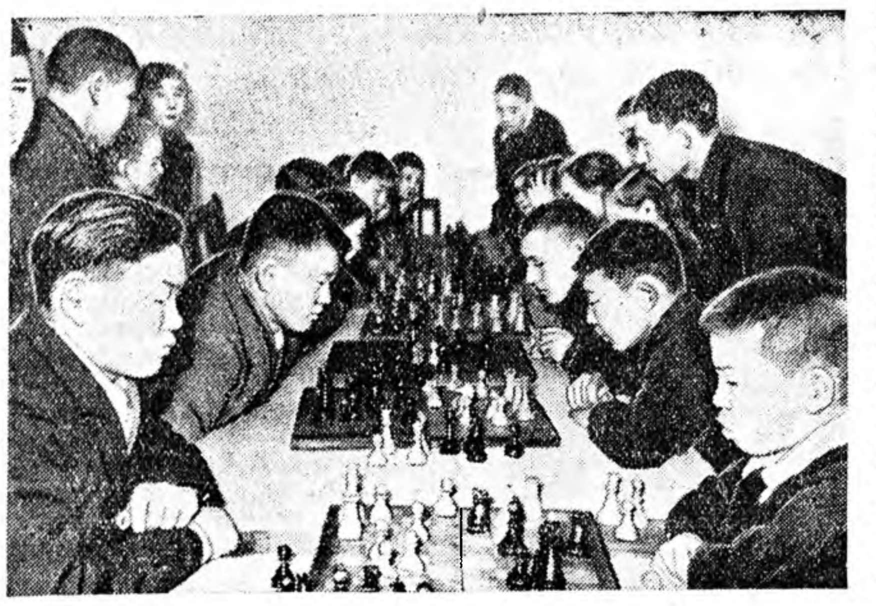
Шалсама Эрдынеевна хүдэлмэриингөө баян дүй дүршэлдэ залуу хонишодые һургадаг зантай. Зундаа, мүн намартаашье тэрэ «хонидоо үбэлжэлгэдэ бэлэдхэхэ эгээл харюусалгатай саг мүнөө» гэжэ отарынгаа хонишодто хэлэдэг байгаа. Тиин хонидоо үдэртөө 3 дахин уһалдаг, бэлшээриинень хододоо һэлгүүлдэг һэн. Намар болохолоор солоомын узуурта адуулжа эхилээ. Энэ оролдолгынь ашаар мүнөө отарынь хонид тобир тарганаар үбэлжэжэ байна.

Иигэжэ солото хонишон Шалсама Цыреновагай даадаг отарын хонишод Курумканай аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой Галзуу Нуга гэжэ газарта эршэтэ ажалай үльгэр жэшээ харуулжа байна.

Б. ДАШИЕВ, манай тусхай корреспондент.

★ СПОРТ ★

Эдир шатаршадай мүрысөөн

БМАССР-эй һурагшадай дунда шатараар командна түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй һүүлшын уулзалганууд боложо дүүрэбэ.

Закаменай аймагай эдир шатаршад шадабаритай һайнаар наадажа, Ториин ба Зэдын аймагуудай командануудые шүүбэ. Тиигэжэ хүдөөгэй һурагшадай дунда түрүү һуури эзэлжэ, БМАССР-эй Гэгээрэлэй министерствын дамжуулгын шанда хүртэбэ. Зэдын һурагшад—2-дохи,ториинхид — 3-дахи һууринуудые эзэлээ.

Городой һургуулинуудай шатаршадай дунда шанга тулалдаанууд болоо. Эсэсэй эсэстэ Улан-Удын Городской районой һурагшад шалгараа. Тус командада БМАССР-эй Гэгээрэлэй министерствын дамжуулгын шан барюулагдаа.

Өөһэд хоорондын мүрысөөндэ хүдөөгэй эдир шатаршадай дунда Ощепков, Улымжиева, (Зэдэ), Дылгыров, Хубанов, Бубеева (Закамен) гэгшэд шалгараа.

Городой һурагшадай дундаһаа Власов, Шадрин, Манжигеев, Игумнова, Мадаева гэгшэд түрүү зэргэдэ гараһан байха юм.

Мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн эдир шатаршадта БМАССР-эй Гэгээрэлэй министерствын грамотанууд ба үнэтэ шангууд барюулагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Эдир шатаршадай республиканска мүрысөөндэ хабаадагшад наадажа һуунад.

А. Игумновай текст,
А. Мантаевай фото.

Шатарай турнир

Хэжэнгын дунда һургуулида түрүү һуури эзэлхын түлөө шатарай турнир боложо дүүрэбэ. Хамта 32 басагад, хүбүүд хабаадаба. Үсэд шанга тулалдаанай эсэстэ хүбүүдэй дундаһаа 1-дэхи һуури 9-дэхи классай һурагша С. Мангатаев эзэлээ. 2-дохи, 3-дахи һууринуудые 8-дахи классай һурагша Д. Сандитов, 9-дэхи классай һурагша Э. Дивасанов гэгшэд эзэлээ.

Басагадай дундаһаа 10-дахи классай һурагшад В. Найданова, Д.-Х. Дамдинжапова гэгшэд түрүү һууринуудые эзэлбэд. Түрүү һуури эзэлһэн һурагшадта һургуулиин дирекци баяр хүргөө.

Н. Чимитдоржиев.

БОКС

Боксоор Советскэ Союзай түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадалсахаар Бурят-Монголой эрхим боксернууд Николаев, Жигмитов, Бадмаев гэгшэд мордобод. Абаһаар тэдэнэр РСФСР-эй боксернуудай суглуулагдамал командатай һорёондо байха. Удаань февраль һарада Советскэ Союзай эрхим боксернуудтай уулзаха юм.

САНА

Санын спортоор РСФСР-эй зональна мүрысөөндэ хабаадалсахаар Бурят-Монголой суглуулагдамал команда Благовещенск город мордобо. Тэдэнэй тоодо эрхим санашад Анненков, Харитонов, Брацевич, Большин, Алексеев, Сидорова, Докучаева, Марчук, Куделина гэгшэд бии. Мүн тэрэшэлэн хадын үндэрые гаталагша — санашад Бобров, Хмелев, Елшин, Русаков, Пежемская болон бусад хамта 15 хүн ошоо.

Колхознигуудай шэнэ жэлэй бал-маскарад

Ториин аймагай «Улаан Бургалтай» колхозой залуушуул шэнэ жэлэй бал-маскарад үнгэргэбэ. Тэндэ ёлко, аттракцион, хатар наадан эмхидхэгдэһэн байна. Мүн буурал сагаан һахалтай Дед-морозшье байлсаба ха.

Колхознигуудые шэнэ жэлээр амаршалаад, Бургалтайн сомоной Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Тунхеев үгэ хэлээ. Вечер дээрэ эндэхи уранһайханай самодеятельностьда хабаадагшад наада харуулаа.

Бал-маскарад дээрэ һайнаар оёгдоһон костюмай түлөө шангууд барюулагдаба.

Ц. Намдаков.

Шүүбэри түлэлгэ

Улан-Удэ городой нөөсэлгын кассанууд гүрэнэй 2% урьһаламжын өөрынь үные түлэхэ 5-дахи тиражаар дүрбэн үдэрэй турша соо 770 мянган түхэриг түлэһэн байна.

Тиихэдэ бүхыдөө 1956 оной туршада гүрэнэй урьһаламжын шүүбэритэ ба өөрынь үные түлэхэ тиражнуудаар 19 миллион 397 мянган түхэриг түлэгдөө. Тэрэ тоодо 50000 түхэригэй 3 шүүбэри, 25000 түхэригэй 12 шүүбэри, 10000 түхэригэй 31 шүүбэри, 500 түхэригэй 27 шүүбэри түлэгдэбэ.

Мүн Гүрэнэй доторой 3% урьһаламжа ажалшадай дунда эмхитэйгээр тараагдана. Жэлэй турша соо энэ урьһаламжын 2 миллион 908 мянган түхэригэй облигаци ажалшадта худалдагдаһан байна.

Н. Петров.

Тобшо һонинууд

✪Мухаршэбэрэй аймагай олонхи колхозууд гэшүүдэйнгээ ажалта үдэртэ авансаар таряа талха ба бусад эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэг ехээр хубаажа байна. «Искра» колхозой гэшүүн М. К. Лаптевтанай бүлэ авансаар 330 пүүд таряа абаа. Мүн тэрэшэлэн «Коммунизм» колхозой гэшүүд М. М. Бельский — 270 пүүд, Григорий Ревенский — 222 пүүд таряа абаһан байна.

Н. Еськов.

✪Анфиса Модестовна Шубина Бичүрын аймагай Бага-Куналейн МТС-эй механизаторнуудай дунда хүндэтэй болонхой. Тэрэнэй хүдэлмэрилдэг столоводо амтатай һайнаар бүйлүүлагдаһан эдеэн хододоо байдаг. Столовын дурадхалай дэбтэртэ нүхэр Шубинада зорюулагдан 20 гаран һайшаал, баяр бэшэгдэһэн байха юм. Эдэбхитэй поварой оролдосотой ажалые тэмдэглэн Бурмонкоопсоюзай правлени ба эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком нүхэр Шубинада хүндэлэлэй грамота ба үнэтэ шан барюулаа.

К. Донской.

✪Улан-Удын Сталинай нэрэмжэтэ үйлсэдэ баригдаһан 3 дабхар шэнэ гэрэй доодо дабхартань эдеэ хоолой комиссионно шэнэ магазин нээгдэбэ. Магазин дотороо ехэ һайн түхеэрэлгэтэй, тэндэ овощь, мяхан, загаһанай зүйл элбэг бии.

КНР-эй Гүрэнэй Соведэй Премьер Чжоу Энь-лайн Венгри ошохо тухай

ПЕКИН, январиин 9. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, КНР-эй Гүрэнэй Соведэй Премьер Чжоу Энь-лайн Венгри ошохо тухай КНР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерство иимэ мэдээсэл толилоо.

Венгриин Арадай Республика болон Хитадай Арадай Республикын хоорондын хани барисаан ба ахадүүгэй ёһоной холбоо харилсаае саашадань бэхижүүлхэ зорилгоор, Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй Соведэй премьер Чжоу Эньлайе хани нүхэрэй ёһоор Венгри ошожо ерэхыень Венгриин хүдэлмэришэн-таряашанай революционно правительство уриба. Премьер Чжоу Энь-лай энэ уряалыень хүлеэн абаа. Советскэ Союз ба Польшоор ябаһанайнгаа һүүлээр, энэ оной январиин тэн багаар Чжоу Энь-лай Венгри мордохо юм.

Чехословакида электростанцинууд баригдана

Поржичи городой (Градецкэ область) дэргэдэ баригдажа байһан электростанциин түрүүшын агрегат ашаглалгада оруулагдаба. Энэ электростанци орон доторхи эгээл томо теплоэлектростанцинуудай нэгэн болохо юм. Түрүүшын агрегат 50 мянган киловатт хүсэтэй. Хоёрдохи агрегадынь энэ жэлдэ, гурбадахинь 1958 ондо ашаглалгада оруулагдаха юм.

Электростанциин хүдэлмэрилжэ эхилһэн үдэр барилгашадай ехэ митинг болобо. Чехословакиин республикын президент А. Запотоцкий тэрээн дээрэ үгэ хэлээ.

(ТАСС).

Советско-афганска худалдаа наймаанай харилсаанууд тушаа

КАБУЛ, январиин 8. (ТАСС). 1957 ба 1958 ондо СССР Афганистан хоёрой хоорондо худалдаа наймаа хэхэ тухай Протоколдо энэ оной январиин 7-до Кабулда гар табигдаа.

СССР Афганистан хоёрой худалдан абалсаха товарнуудые саашадаа олон болгохо тухай протокол соо хараалагдаба. Автомобильнууд, түхеэрэлгэ, нефтепродуктнууд, хара металл Советскэ Союзһаа Афганистанда урдынхиһаа ехээр эльгээгдэдэг болохо. Мүн барилгын материалнууд, пумаажан бүд болон бусад товарнууд эльгээгдэхэ. Хлопок, нооһон, арһа шүрбэһэн, хатаамал фруктнууд, үрһэнэй тоһон болон СССР-тэ Афганистанай үнинһөө хойшо худалдадаг бусад товарнууд Афганистанһаа СССР-тэ улам ехээр асарагдадаг болохо юм.

Хилын саана забастовконууд болоно

◆ ЛОНДОН, январиин 9. (ТАСС). Уитбэрн городой (Шотландиин) Поукмент гэжэ шахтын горнягууд үсэгэлдэр забастовко соносхоо. Тэдэнэр салин хүлһэ дээшэлүүлхэ эрилтэ табина.

◆ НЬЮ-ЙОРК, январиин 9. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентствын Сингапурһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, Сингапурай каучукова промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэришэд ажалһаа үндэһэгүйгөөр гаргадаг ябадалые буруушаан забастовко эхилээ.

◆ ЛОНДОН, январиин 9. (ТАСС). «Рутс Моторс Лимитед» компанида хабаатай «Трапп энд маберлиз» гэжэ Англиин автомобильна заводто һараһаа үлүү үргэлжэлһэн забастовко дүүрэбэ. Тэрээндэ хабаадалсаһан хүдэлмэришэдэй эрилтэ гүйсэд хангагдаа.

200 гаран хүниие ажалһаань гаргаһые буруушаан, тус забастовко соносхогдоһон байгаа.

Хүдэлмэришэдэй һанал нэгэдэлэй һайн һайхан гол ёһые баримталан, «Трапп энд маберлиз» заводой хүдэлмэришэд ажалһаа гаргагдаһан хүдэлмэришэдые һөөргэнь абагты гэһэн эрилтэ табяа. Тэдэнэй абтахада, хэдэг ажалһаа болон салин хүлһэнһөө хубаалдажа, хүсэд бэшэ недели хүдэлмэрилхөөр бэлэн байһан тухайгаа тэдэнэр мэдүүлээ. Ажалһаа гаргаха тухай захиралтаяа заводой захиргаан болюулха баатай болоһон байна.

Венгридэ ажабайдал улам гуримшуулагдана

БУДАПЕШТ, январиин 8. (ТАСС). Венгридэ ажабайдал улам гуримтай боложо байна. Хархис этэгээдүүдэй үймөөе бута сохиһонһоо хойшо үнгэрһэн хоёр һарада 5700 квартира заһагдаа. 12 мянган хүн барилгын хүдэлмэри ябуулна. Мүнөө үшөө 4500 квартира Будапештдэ заһагдажа байна. Хоёр һара тухай болоод байхада тэдэ хүсэд заһагдаад байха. Ниитын транспорт заһабарилагдана. Ракошиин болон Кошудай үйлсэнүүдэй трамвайна лини заһагдажа дүүрэхэнь. Агаарай лини эндэ мүнөө хабсаргагдаад байна. Һаяар городой шухала газарнуудаар трамвайнууд таһалгаряагүйгөөр ябажа эхилхэнь. Мүн шэнэ жэлһээ эхилэн, городто троллейбусууд олоор ябадаг болоо.

Нүүрһэн улам ехээр малтагдана. Мүнөө Венгриин шахтануудта үдэр бүри 40 мянга гаран тонно шулуу нүүрһэн малтан абтана. Энэнь октябриин 23 хүрэтэр малтан абтадаг нүүрһэнэй 55—60 шахуу процент болоно.

Нүүрһэнэй ехээр абтадаг болоһоной ашаар, хэдэн предприятинуудта ажал хүдэлмэри нилээд һайжараа. Мүн нефть ехээр абтадаг боложо байна. Нефтиин олзоборинуудта хүдэлмэришэдэй 95 процентнь мүнөө хүдэлнэ. Урдань абтадаг нефтиин хэмжээнэй 70 шахуу процент нефть мүнөө абтана. Нефтиин олзоборинуудые бүхы шадалаарнь хүдэлгэхэ гэхэдэ, электроэнерги дутана.

Ороной эгээн ехэ Надьлендьелскэ олзоборидо январиин 1-һээ эхилэн, нефть дахин абтадаг болобо. Ваш, Дьер, Шомодь нютагуудта геологошэнжэлэлгын хүдэлмэри хэгдэнэ.

Венгриһээ нютагаа урилагшад гэртээ бусахые хүсэнэ

БЕРЛИН, январиин 9. (ТАСС). Баруун Германи асарагдаһан Венгриин нютагаа урилагшад худал хуурмаг номнолой мэхэдэ ороһоноо улам һайнаар ойлгодог боложо байна.

Нютагаа урилагшадаар хүндэ хүшэр байдалда хүдэлмэри хүүлэжэ, бага салин түлэхэ гэжэ эзэдэй оролдодог дээрэһээ, венгриинхид Баруун Германиин предприятинуудта хүдэлмэрилхэеэ арсана. АДН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Мангеймын мотор бүтээдэг заводуудта хүдэлмэрилжэ байһан венгрнүүд ажалһаа гараа. Зарим венгрнүүдтэ оройдоо ажал олдоногүй. Мангеймын шадарай Шниккенлох гэдэг саг зуурын лагерьта, мүн Шварцвальдахи Антогастын лагерьта байһан венгрнүүд ажалгүй һууна.

Олохон лагерьнуудта һуудаг венгриинхидэй дунда Америкын тагнуул «номнол» хэнэ гэжэ мүн лэ АДН агентство мэдээсэнэ. Тэдээнһээ элдэб мэдээнүүдые абаха гэжэ оролдоно. Америкын тагнуулай табиһан бэшэмэл асуудалнуудта венгрнүүдэй олонхинь харюусахаяа арсаһан байна.

Баруун Германиин лагерьнуудта байһан венгрнүүдэй олонхинь Эхэ орондоо бусахаяа хүсэнэ. Эхэ орондоо бусаал һаамнай байдалнай һайжарха гэжэ Мангеймын, Шварцвальдын болон Пфальцын лагерьнуудта байдаг венгрнүүд хэблэлэй түлөөлэгшэнэртэй хөөрэлдэхэдөө хэлээ гэжэ АДН агентство мэдээсэнэ. Гэбэшье, Венгриеэ бусахаяа һанаһан хүнүүдтэ Баруун Германиин засагаархид һаад тойбо ушаруулна. Австри ошохо поезддо бүлэг венгрнүүдэй һуухаяа байхада, Бохольтын түмэр замай чиновнигууд һаалта хэжэ һуулгаагүй. Багахан тулалдаан боложо, һүүлээрнь венгрнүүд лагерьтаа бусаха баатай болоһон байгаа. Венгриин нютагаа урилагшадай байдаг лагерьнуудта дүтэ, Баруун Германиин бэшэшье городуудта мүн лэ иимэ тулалдаанууд болоо гэжэ Баруун Берлинэй «Шпандауэр Фольксблат» газетэ мэдээсэнэ.

Нютагаа бусахая һанаһан венгрнүүд Баруун Германида ехэ олон болобо гэжэ АДН агентствын үсэгэлдэр толилһон мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Гэбэшье, Баруун Германиин засагаархид энэ хэрэгтэ бүхы хүсөөрөө һаалта хэхэ гэжэ оролдоно.

Эхэ орондоо бусажа, амгалан ажалаа эрхилхэеэ, ГДР-эй газар дээгүүр гаража, Баруун Германиһаа гэртээ бусахаяа һанаһан Венгриин нютагаа урилагшадта Германска Демократическа Республика али болохо туһаламжа үзүүлхэ юм гэжэ һайн мэдэһэн хүнүүдһээ АДН агентство дуулаа гэжэ мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэнэ.

Йемендэ Англиин хэһэн добтолгые арабска оронуудай лигиин политическэ комитет эрид буруушааба

КАИР, январиин 8. (ТАСС). Йемендэ Англиин добтолходо тохёолдоһон байдалые зүбшэн хэлсэхын тулада арабска оронуудай лигиин политическэ комитедэй ээлжээтэ бэшэ сесси боложо дүүрэбэ. Йемендэ Англиин зэбсэгтэ добтолго хэһэн ушарые эрид буруушаагаад, Англиин добтолгодо харюу үгэн, оронойнгоо бэеэ даанхай, эрхэ сүлөөтэй байхын түлөө тэмсэжэ байһан Йемениие дэмжэжэ байһанаа политическэ комитет мэдүүлээ.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн мүнөөнэй сессидэ байһан арабска оронуудай делегацинуудта абтаһан шиидхэбэринүүд тухайгаа дары дуулгаха гэжэ политическэ комитет тогтоогоо. Арабска оронуудта хани ёһоор хандадаг гүрэнүүдэй болон Азиин, Африкын оронуудай делегацинуудтай хамта тэдэ тусхай хэмжээ абаха ёһотой.

ООН-эй Аюулгүйн Соведтэ, Генеральна Ассамблейдэ болон Генеральна секретарьтань, мүн арабска оронуудһаа хилын саана байдаг миссинүүдтэ политическэ комитедэй тогтоол эльгээгдэһэн байна.

Йеменэй посланник Каирта мэдүүлгэ хэбэ

КАИР, январиин 8. (ТАСС). Каирта байһан Йеменэй посланник Абдель Рахман Абу Талеб гэгшэ үсэгэлдэр Египедэй президент Гамаль Абдель Насертай уулзажа хөөрэлдөө. Йемендэ Англиин таһалгаряагүйгөөр добтолһонһоо, мүн Йеменэй урда хилэ дээрэ Англиин зэбсэгтэ хүсэнүүдээ асаржал байһанһаа уламжалан, Йемендэ тохёолдоһон байдал болон һүүлэй событинууд тухай Насерта мэдүүлээб гэжэ хөөрэлдөөнэй һүүлээр Абу Талеб корреспондентнүүдтэ хэлээ.

Нефтеэр баян, стратегическэ ехэ удхашанартай энэ нютагуудые Англи эзэмдэхэеэ хүсэнэ гэжэ Абу Талеб хэлээ. Англиин реактивна бомбардировщигууд Йеменэй тосхонуудые бомбодожо, амгалан хүнүүдые алана, ехэ һандарал хохидол ушаруулна. Беда гэжэ нютагта (Аденай шадар) Йеменэй сэрэгшэд Англиин реактивна самолёт унагаагаа гэжэ Абу Талеб хэлэбэ.

Алжиртахи байдал

ПАРИЖ, январиин 9. (ТАСС). Алжиртахи байдал хатуу шанга байһаар гэжэ Парижай хэблэл мэдээсэнэ. Франциин сэрэгэйшье, сэрэгэй бэшэшье хүнүүдтэ национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ хабаадагшад саг үргэлжэ добтолго хэнэ. Алжир городой арабска кварталнуудаар Франциин полициинхид ябажа нэгжүүл хэнэ, документнүүдые шалгана. «Август һарада эхилһэн Алжирай түлөө тэмсэл һүүлшынгээ үедэ оробо. Энээнһээ хойшо городые хамгаалха хэрэгые генерал Массю толгойлхонь. Сэрэгэй бүхы хүсэнүүд тэрээндэ мэдэлтэй болоо»,—гэжэ министр Робер Лакост мэдүүлээ.

Алжир городой арабска кварталнуудай бүһэлэгдэһэн дээрэһээнь, тэндэһээ гараһан хүн бүхэн нэгжэгдэнэ гэжэ «Пари—пресс-энтрансижан» газетэ мэдээсэнэ.

Хойто Ирландидахи байдал

ЛОНДОН, январиин 9. (ТАСС). Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Ирландиие нэгэдүүлхын түлөө хүдэлөөндэ хабаадагшадые Англиин засагаархид улам хэрзэгы шэрүүнээр хэһээдэг боложо байна. Январиин 7-до полици үшөө 7 хүниие арестовалаа гэжэ «Дейли телеграф энд морнинг пост» газетын корреспондент Хойто Ирландиһаа мэдээсэнэ. Үнгэрэгшэ һарада 70 шахуу хүн түрмэдэ хаагдаа. Хойто Ирландида байһан Англиин сэрэгүүд туһаламжа абажал байна гэжэ корреспондент мүн лэ мэдээсэнэ.

Мэдээжэ журналист Бэзил Дэвидсон гэгшын статья «Дейли Геральд» гэжэ газетэдэ толилогдоо. Хойто Ирландида тогтоһон байдал хадаа Англиин колониальна хэрзэгы дарлалтын үрэ гээшэ гэжэ Дэвидсон тоолоно.

Түймэр сарахада үмдэдэг шэнэ янз... костюм Баруун Германиин гор... промышленностьда хэрэглэгдэнэ. Га... бэлээр шатадаггүй бүдэйнь газаа та... алюминеэр хушагданхай. Энээн... ашаар костюмда хүрэһэн галай дул... алюминиие дабанагүй. Рур... шахтануудта болоһон түймэр сара... үедэ, тус костюмай таарамжатай һа... байһаниинь элирээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түймэрэй кост... туршагдан шалгагдажа байна.

ТАСС-эй фотохроник...

ФРГ-дэ хүдэлмэригүй зон... улам олошорно

Толилогдоһон мэдээнүүдэй ёһо... 1956 оной декабрьда Баруун Ге... манида 447 мянга гаран хүн ажа... гүй болоо. Тиигэжэ хүдэлмэри... бүхы зоной тоо 1 миллион хүрэб...

Хүдөө ажахын болон барилг... хүдэлмэришэд үбэлэй сагта Бару... Германида жииртээ ажалгүй ба... даг. Тэрээнһээ гадна, Бару... Германиин капиталистическэ эк... номико доройтожо, промышленно... тиин гражданска һалбариин пре... приятинуудһаа һаяхан олон з... ажалһаа гаргагдаа. (ТАСС).

США-да сэрэгэй база үгүүлхэгүйн түлөө Бразили... арад тэмсэнэ

Фернандо-де-Норонья гэжэ Бр... зилиин аралые сэрэгэй база ... хыень Америкэдэ үгэхэ гэһэн ... дэлгые эрид буруушааһан те... грамманууд болон бэшэгүүд Бр... зилиин президент Кубичегта орон... элдэб нютагуудһаа ерэжэл бай... гэжэ «Импренса популар» газе... мэдээсэнэ.

Тижук (Рио-де-Жанейро) гэ... нютагта һуудаг бүлэг хүнүүд пр... зидент Кубичегта эльгээһэн те... грамма соогоо иигэжэ бэшэ... «Манай газар дээрэ Америкын с... рэгэй база байгуулха гэһэн һэд... гые эрид буруушаанабди... Эдэ б... зануудай байгуулагдаа һаа, ман... орон хожомоо дайн байлдаанай т... зар болошохо». (ТАСС).

Тобшо мэдээсэлнүүд

✪ Америкэдэ бүтээгдэһэн ракетэнүүд болон пушкануудта атомна һомонуудые Англи... үгэжэ, Баруун Германиин армиие хангаха тухай хэлсээн НАТО-гэй гэшүүн-гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй тон нюуса зүблөөн дээрэ баталагдаба гэжэ Англиин «Дейли экспресс» газетэ мэдээсэнэ. Атомна һомонуудые американецуудай ондоо гүрэнүүдтэ үгэхэ ябадалые хорихо тухай США-да гаргагдаһан хуулиие иигэжэ дабаба.

✪ Египедтэ хэгдэһэн хорото муухай добтолгоһоо боложо, Англиин арадай хүндэ хүшэр байдалда ороод байхадань, «Табан томошуул» гэдэг бүлэгтэ ордог Англиин томо томо банкануудай олзонь улам бүри ехэ боложо байна. Финансова монополинуудай сэбэр олзонь нёдондонойхидо орходоо 9—10 процентээр нэмэжэ, Бэрклейсын банкада 2917 мянган фунт стерлинг, Ллойдс гэгшын банкада — 2542 мянган фунт стерлинг болоо.

✪ Һаяхан хэгдэһэн тоо бүридхэлэй ёһоор, Таиландын хүн зоной тоо 24 миллион хүн болоо. Тэрэ тоодо 4 миллион хитад болон 140 мянга гаран ондоо яһанай хүнүүд оролсоно.

✪ Японой радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, Польша болон Чехословакитай дипломатическа харилсаагаа һэргээхэ тухай хэлсээ хэхыень Японой правительство түлөөлэгшээ томилоо.

(ТАСС).

Редакторай орлогшо
О. ГОМБОЕВА.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора— 32-74, отв. секретаря — 27-37 отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14 культуры и быта, промышленности —34-05, местной информации и писем —24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00319. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 35.